

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ШОСТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №11

Стенограма пленарного засідання

7 жовтня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ШОСТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №11

Стенограма пленарного засідання

7 жовтня 2021 року

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання одинадцяте
(Четвер, 7 жовтня 2021 року)

Прийняття постанов:

«Про перейменування села Болгарка Бердянського району Запорізької області»	...5
«Про перейменування села Старий Чорторийськ Камінь-Каширського району Волинської області»	...10
Прийняття рішення щодо внесення змін до порядку роботи пленарного засідання	...14
Прийняття рішення про відкликання Разумкова Д.О. з посади Голови Верховної Ради України	...15
Обрання Голови Верховної Ради України	...40
Прийняття рішення про перерву в роботі пленарного засідання для узгодження кандидатур на посаду Голови Верховної Ради у депутатських фракціях і групах	...40
Висунення кандидатур народних депутатів України на посаду Голови Верховної Ради України	...41
Оголошення перерви для забезпечення Апаратом Верховної Ради надання відомостей стосовно кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України	...43
Прийняття рішення про перехід до обговорення кандидатур народних депутатів України на посаду Голови Верховної Ради України	...43
Виступ та відповіді на запитання народних депутатів України кандидата на посаду Голови Верховної Ради України народного депутата України Стефанчука Р.О.	...48
Заява про самовідвід кандидата на посаду Голови Верховної Ради України народного депутата України Железняка Я.І.	...53

Заява про самовідвід кандидата на посаду Голови Верховної Ради України народного депутата України Лероса Г.Б.	...54
Виступ та відповіді на запитання народних депутатів України кандидата на посаду Голови Верховної Ради України народного депутата України Гончаренка О.О.	...55
Виступ та відповіді на запитання народних депутатів України кандидата на посаду Голови Верховної Ради України народного депутата України Зінкевич Я.В.	...60
Виступи представників депутатських фракцій і груп	...66

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ОДИНАДЦЯТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
7 жовтня 2021 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановні представники засобів масової інформації! Радий вас вітати у стінах Верховної Ради. Будь ласка, займіть свої місця, підготуйтеся до реєстрації і починаємо працювати.

Готові реєструватися? Нагадую, реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки, першої зліва, або кнопки «За». Прошу реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 267 народних депутатів України. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, сьогодні в нас є іменинник – Олександр Іванович Ковальов. Вітаю вас від себе, від колег, бажаю вам наснаги, успіхів, нових перемог! *(Оплески)*.

Перше питання порядку денного – проект Постанови «Про перейменування села... *(Шум у залі)*.

З процедури Колтунович Олександр Сергійович. Після виступу Колтуновича з процедури переходимо до розгляду проекту Постанови «Про перейменування села Болгарка Бердянського району Запорізької області» ([№ 5075](#)).

Колтунович з процедури.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку *(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»)*. Дякую, шановний Дмитре Олександровичу. Шановні колеги, ми вчора вже проголосували ряд постанов щодо перейменування. Сьогодні також буде два чи три проекти постанов щодо перейменування. Але в мене прохання до доповідача, який зараз доповідатиме, і представника комітету ось з якого питання. Перейменування відбувалися у 2015, 2016, 2017 роках. Зараз у нас фактично переперейменування. Ми хочемо почути цифри, скільки це коштуватиме: для місцевих бюджетів, для державного бюджету, для громадян України. І це дуже важливо, щоб зараз кожен доповідач озвучив ці цифри. Тому що це не просто так ми взяли і проголосували за зміну назви. За цим стоять конкретні фінансові ресурси.

Просимо врахувати це під час розгляду проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Потрібно обговорювати проект постанови № 5075? Тоді пропонується це зробити за скороченою процедурою.

Ставлю відповідну пропозицію на голосування. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Безгін Віталій Юрійович.

БЕЗГІН В.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановна президіє! Добрий день, шановні колеги! Як правильно зазначив наш колега Олександр, йдеться про переперейменування. Зараз мовиться про перейменування села Болгарка Бердянського району Запорізької області на село Софіївка, яке свого часу було перейменовано в межах декомунізації, але через несприйняття абсолютно місцевим населенням воно ініційовано місцевою громадою і пройшло всі процедури. Наразі це рішення підтримане як громадою села, так і відповідною районною та обласною радами. Пропонується засвоїти назву «Софіївка». Одразу зазначу, що це не назва «Коларівка», що була за радянських часів, абсолютно нова назва. Тому жодних порушень закону про декомунізацію немає.

За результатами розгляду питання комітет ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді відповідно до пункту 29 частини першої статті 85 Конституції України перейменувати село Болгарка Бердянського району Запорізької області на село Софіївка, прийнявши в цілому відповідний проект постанови.

Що стосується запитання колег. Думаю, ми в даному разі спираємося на позицію громадян. Справді, ми запросимо дані в Запорізької обласної ради з приводу фінансових видатків. Але я переконаний, що ви не понесли б додаткових видатків, якби не було бездумного перейменування попереднього разу, коли не питали під час декомунізації в громадськості, з якою назвою вони хочуть існувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти

Клочко Андрій Андрійович.

КЛОЧКО А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Павлу Мельнику.

МЕЛЬНИК П.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 81, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуючий, шановні народні депутати, дорогі українці! Сьогодні в селі Болгарка Запорізької області (до 2016 року в Коларівці) склалася ситуація, коли більшість місцевих мешканців не сприйняли нової назви цього населеного пункту.

Село було засновано ще у 1862 році, зараз у ньому проживає близько 1 тисячі 200 мешканців. Відзначаю, що в рамках декомунізації під час обговорення проекту рішення щодо перейменування населеного пункту місцеві мешканці були категорично проти назви «Болгарка». Одразу вони почали добиватися перейменування і зупинилися на назві «Софіївка».

Зазначене питання не раз порушувалося у засобах масової інформації. За інформацією голови постійної комісії з питань місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою багато жителів території негативно поставилися до нової назви, вважаючи її немилозвучною, навіть образливою. Тому на загальних зборах села Коларівки вирішили перейменувати на село Софіївка. Головне, під час громадських слухань понад 70 відсотків жителів підтримали це перейменування.

Хочу наголосити, що Запорізька обласна рада також підтримала клопотання перед Верховною Радою України про перейменування села Болгарка на село Софіївка. Під час свого засідання Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування підтримав перейменування села Болгарка Бердянського району Запорізької області на село Софіївка.

Тому прошу вас, шановні колеги, підтримати проект постанови, бо для жителів села це дуже важливо. Давайте перейменуємо Болгарку на Софіївку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василенко Леся Володимирівна.

ВАСИЛЕНКО Л.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Ярославу Железняку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, безумовно, проект постанови важливий, будемо його підтримувати.

Але я хотів би дізнатися, а що в нас сталося з порядком денним? Чому третім пунктом стоїть питання, яке не може бути сьогодні розглянуто? Можливо, я помиляюся, але мені видається, що незважаючи на те, що Регламент за версією пана Президента став головним ворогом для економіки, проте ми все-таки працюємо за ним.

Є частина п'ята статті 76. Сьогодні нам лише о 9 годині 8 хвилин надійшов звіт Голови парламенту. Там 12 додатків, якщо я не помиляюся. Не знаю, як колеги, а ми зазвичай любимо читати документи, за які треба голосувати або не голосувати.

Тому я дуже хотів би звернутися до президії Верховної Ради, враховуючи, що тут є і Голова парламенту, і його заступники, і дізнатися, яким чином з'явився цей третій пункт? Чи є це порушенням Регламенту? Якщо так, нехай ініціатори цього пункту вийдуть і скажуть, що сьогодні питання про відкликання Голови парламенту ми розглядаємо з грубим порушенням закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Добрий день, шановні колеги! Розумію, що зараз всі зайняті іншим, але хочу привернути увагу до питань перейменування, які також важливі, бо ми зараз малюємо мапу України. Це назви, які будуть на мапі України, а мапа – це обличчя нашої країни. Учора необачно, через неухважність, ми стерли з цього обличчя назву, якій понад півтисячі років.

Друзі, недаремно за Конституцією України перейменування населених пунктів належить до повноважень парламенту. Бо ми маємо враховувати позицію не лише місцевої громади, а й експертних інституцій, які для цього й існують, щоб фахово вивчати такі питання і давати нам обґрунтовані висновки, щоб ми приймали збалансовані й законні рішення.

Закон дає лише три підстави для перейменування: усунення повторень, повернення історичних назв, декомунізація. Ви робите прямо протилежні речі: нищите історичні назви, як учора відбулося з Мармузовичами, повертаєте комуністичні назви, множите дублювання.

Український інститут національної пам'яті поінформував профільний комітет, що згідно з законом присвоєння однакової назви кільком однорідним географічним об'єктам у межах одного району не допускається, а в Бердянському районі вже є Софіївка, а село Болгарка ніколи не називалося Софіївкою.

Ми не можемо так нахабно, причому без жодної потреби, порушувати чинний Закон України «Про географічні назви». Дивно, що це потрібно пояснювати тут, у парламенті.

Закликаю вас не ганьбитися і не підтримувати таких постанов, які плюндрують законодавство України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Загородній Юрій Іванович.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, Дмитре Олександровичу. Прошу передати слово народному депутату Шуфричу Нестору Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний Дмитре Олександровичу, радий вас бачити сьогодні головою.

Шановні колеги, на продовження того, про що казав попередній промовець. Так, ми зараз виправляємо ваші декомуністичні помилки, коли ви, не запитавши людей, змусили їх перейменовувати їхні рідні населені пункти. Причому тут Софіївка до декомунізації – зрозуміти складно.

Але я хочу повернути певний борг. Учора мене Олексій з «Блоку Петра Порошенка» звинувачував у прямому ефірі, що я боюся Порошенка запитати про те, чому у 2016 році він отримав 72 мільйони доларів дивідендів від Липецької фабрики (*Оплески*).

Пане Олексію, спрашиваю на всю страну. Петр, как ты это сделал? Петр Алексеевич, а где вы, не вижу? (*Шум у залі*). Снова нету. Ну, ничего.

Шановні колеги, цинізму має бути межа. Учора сперечалися представники двох президентів, у кого більше офшорів. Але Порошенку після панамського паспорта, думаю, про офшори треба помовчати.

Наостанок. Ви знаєте, ми всі несемо відповідальність за свої команди. Я вчора був свідком, як Олексій зрікся свого керманіча Порошенка. Він сказав: я не его представитель, я народный депутат. Я це вже бачив, бачив, як Олексій зрікався Януковича, тому вже зрозуміло, куди йде ваша команда.

Шановні колеги, кожен має відповідати за те, що він робить. А ви, шановні «слуги», відповідатимете за те, що хочете зробити сьогодні.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі бажаючі виступили?

Бакунець від депутатської групи «Довіра» з мотивів. Після цього переходимо до голосування.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово, шановні народні депутати! Звичайно, що процедура перейменування того чи іншого населеного пункту має свій процес. Так захотіла громада (було звернення), область (було звернення), і тепер ми розглядаємо його в найвищому законодавчому органі. Його не треба так довго обговорювати.

Натомість сьогодні потрібно обговорювати те, що болить більшості новостворених громад у країні. Вони не знають, як закупити газ для своїх шкіл, дитячих садків, лікарень. Вони не знають, як дати зарплату вчителям, адже не вистачає освітньої субвенції – десятки мільйонів гривень у громадах багатьох областей. На це треба звертати увагу уряду, і це потрібно обговорювати в цьому залі. Як громадам підготувати лікарні, адже наближається нова хвиля коронавірусу.

Це те, що в жовтні повинно обговорюватися в залі Верховної Ради, а перейменування, звичайно, повинні голосуватися автоматично, бо так хочуть громади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Готові голосувати? Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про перейменування села Болгарка Бердянського району Запорізької області» ([№ 5075](#)) у цілому.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про перейменування села Старий Чорторийськ Камінь-Каширського району Волинської області» ([№ 5077](#)).

Необхідне обговорення? Пропонується розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 247.

Рішення прийнято.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Безгін Віталій Юрійович.

БЕЗГІН В.Ю. Дякую, пане Голово. Шановні колеги, дивує те, що і це ми обговорюємо, оскільки тут немає декомунізації.

Волинська обласна рада звернулася до Верховної Ради з поданням про перейменування села Старий Чорторийськ Камінь-Каширського району Волинської області на село Чарторийськ.

Власне, перейменування обґрунтовується тим, що відповідні згадки знайшли в «Повісті минулих літ» від 1100 року. Питання перейменування цього села підтримано як територіальною громадою, так і на рівні району, області.

Відповідно за результатами розгляду комітет ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді згідно з пунктом 29 частини першої статті 85 Конституції України перейменувати село Старий Чорторийськ Камінь-Каширського району Волинської області на село Чарторийськ, прийнявши відповідний проект постанови в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп: два – за, два – проти.

Бабенко.

БАБЕНКО М.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (одномандатний виборчий округ № 90, Київська область, політична партія «Біла Церква разом»). Прошу передати слово Ларисі Білозір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лариса Миколаївна Білозір.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Депутатська група «Довіра», Вінниччина. Шановні колеги! Це важливо, що нарешті в нас дійшли руки до того, щоб зайнятися такими питаннями. Може, хтось вважає це неважливим, але громади, дійсно, вчора чекали і на Вінниччині (Іллінці) нарешті зміну меж, щоб роздати атовцям землю, і перейменування. Люди роками вже чекають цих рішень.

Проте я хотіла б сказати, що насправді це ніщо порівняно з тим, що очікує країну через ціни на енергоносії. До мене дзвонять громади з округу (з Томашполя, Шаргорода, Краснопілки) і говорять про те, що вони зараз виходять на тендери для закупки газу для освіти – шкіл, дитячих садків, і навіть на 35 гривень постачальники не виходять. Ситуація настільки критична, що загрожує зриву початку опалювального сезону по всій Україні.

Нас тут уряд і Прем'єр-міністр запевняють, що буде все добре. Але як воно може бути добре, якщо, наприклад, з 8 жовтня вже відключають усі заклади освіти і найбільший дитячий садочок, який відвідують 200 дітей у Томашполі, лише через те, що громада відмовляється перезаключити договір і просто незаконно розриваються договори з громадами.

Тому я хотіла б усе-таки звернутися до уряду і закликати Кабінет Міністрів вжити невідкладних заходів і запланувати виділення субвенцій з державного бюджету на оплату природного газу для закладів освіти, медицини і культури громад, тому що ми матимемо реально колапс на місцях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Устенко Олексій Олегович.

УСТЕНКО О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Прошу передати слово Олександрю Качурі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Качура Олександр Анатолійович.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Шановні колеги, ось ми зараз перебуваємо у стінах парламенту і годинами голосуємо питання зміни назв наших міст, сіл. Проте, як на мене, це питання повинно вирішуватися на місцевому референдумі.

Тому давайте думати про те, як нам приймати рішення національного масштабу у стінах парламенту, а це питання передати на місця. Бо, наприклад, коли ми розглядали попереднє питання, воно стосувалося того, що люди були не згодні з тією назвою, яку їм пришив, вибачте за таке непарламентське слово, парламент.

Отже, давайте на порядок денний ставити питання щодо місцевого референдуму. Туди внесемо відповідні зміни для того, щоб усе-таки люди могли самі вирішувати, як буде називатися селище, місто, де вони житимуть.

Я хотів би також закликати весь парламент, щоб підписали проект постанови, який пропонує Комітет з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, щодо карантинних обмежень у парламенті. Просив би одягнути всіх парламентаріїв маски і вакцинуватися. Дмитре Олександровичу, це вас також стосується. Одягніть, будь ласка, маску. Ви вакцинувалися, до речі? Ви вчора робили зауваження, тому думаю, що повинні показати приклад усьому парламенту і всім українським громадянам, як треба дотримуватися карантинних вимог.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Від сказу вакцина є (Оплески).

Шуфрич Нестор Іванович.

Скорик Микола Леонідович.

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний Дмитре Олександровичу, шановні колеги! Наша політична сила «Опозиційна платформа – За життя» завжди підтримує ті рішення, які містять питання перейменування, якщо вони насправді розумні, питання зміни меж, якщо вони, справді, погоджені з громадами.

Але, ви знаєте, я дивлюся на цей порядок денний, він дуже кумедний. У нас там кілька перейменувань, а потім більшість збирається змінити Голову Верховної Ради. Це так, як в анекдоті. Хто формував цей порядок денний?

Дмитре Олександровичу, а взяв я слово, ви знаєте чому? Тому що звернув увагу, коли ви закликали нас голосувати з попереднього питання і сказали: прошу підтримати та проголосувати. Ви знаєте, звичка – це друга натура. Я прошу звернути увагу на це ваших колег з більшості. Ви сказали це декілька тисяч разів, не одну тисячу разів задля ваших колег, а зараз вони збираються змістити вас із займаної посади. Я бажаю вам удачі. Вважаю, що те, що зараз відбувається в парламенті, абсолютно неправильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Герасимов Артур Володимирович.

В'ятрович? В'ятрович Володимир Михайлович.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимирі В'ятровичу.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановні колеги, мене дивує, що не лише депутатам, а й навіть голові підкомітету пану Безгіну я змушений нагадати, що присвоєння географічних назв в Україні регулюється саме Законом України «Про географічні назви». І ваше апелювання до того, що порушує чи не порушує закон про декомунізацію, тут ні до чого. Попереднім голосуванням ми брутально порушили Закон «Про географічні назви».

Тепер щодо Чорторийська. Тут ідеться знову-таки про стирання нашої історії, про населений пункт, якому майже тисячу років. Як слушно зауважено у висновку Інституту української мови (деколи варто слухати фахові інституції), форма Чарторийськ є вторинною і похідною до Чорторийськ, оскільки виникла на польському ґрунті. Сама назва поселення Старий Чорторийськ українська за походженням і утворена від українського топоніму Чортория. Не можна нищити топонімічну спадщину лише тому, що якомусь сільському голові захотілося перейменувати тисячолітній населений пункт. Історик з Старого Чорторийська описує маніпуляції конкретного сільського голови.

З усією відповідальністю заявляю, що звернення трудового колективу школи є фальшивим і написано, як за комуністичних часів, заднім числом.

Сільський голова навіть не зробив спроби організувати обговорення щодо перейменування ні на зборах громадян, ні в жодному трудовому колективі.

Ще раз до вас, народних депутатів, звертається місцевий вчитель історії, краєзнавець з єдиним проханням: «Відкиньте партійні амбіції чи інтереси при розгляді питання про перейменування Старого Чорторийська. Будь ласка, вчиніть згідно з велінням своєї совісті. Я закликаю вас не дати невігласам, ініціаторам перейменування, поглумитися над історичною українською назвою Чорторийськ».

Давайте дослухаємося, зокрема, і до місцевих істориків. Давайте не порушувати закони, давайте не витирати нашу тисячолітню історію з мапи України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, усі бажаючі виступили? Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про перейменування села Старий Чорторийськ Камінь-Каширського району Волинської області» ([№ 5077](#)) у цілому.

Готові голосувати? Готові? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 297.

Рішення прийнято.

Зачекайте. У нас сьогодні присутні колеги з групи дружби з Кнесету Держави Ізраїль. Я пропоную привітати наших друзів (*Оплески*).

Дякую.

Веніславський Федір Володимирович з процедури.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, у мене є пропозиція відповідно до частин другої і п'ятої статті 19 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» змінити порядок роботи Верховної Ради України на сьогодні, а саме працювати до завершення розгляду проекту постанови [№ 5079](#), скасувати перерву з 12 години до 12 години 30 хвилин. У разі якщо ми не встигнемо розглянути проекту постанови № 5079 до 16 години, то позачергову сесію розпочати одразу після розгляду цього питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний колего, я вам дуже рекомендую краще готуватися, ви не можете переносити позачергове засідання, не сесію взагалі. Ви ж у нас конституціоналіст. Це по-перше (*Оплески*).

По-друге, засідання перенести також не можете. Тому я пропоную поставити частину вашої пропозиції, якщо ви не заперечуєте, – розгляд питання щодо скасування перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин. Ви все встигнете, не переживайте.

Готові голосувати? Немає заперечень? Немає. Прошу підтримати та проголосувати, колеги.

«За» – 248.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного. Перед тим як ми до нього перейдемо, відповідно до статей 31¹, 37 Регламенту Верховної Ради України публічно оголошую про конфлікт інтересів при розгляді питання про відкликання Верховною Радою Голови Верховної Ради України з посади. Тобто не братиму участі в голосуванні щодо цього питання.

Відповідно до статті 88 Конституції України Верховна Рада обирає зі свого складу Голову Верховної Ради України та відкликає його з посади.

4 жовтня 2021 року згідно зі статтею 76 Регламенту Верховної Ради України 175 народних депутатів України внесли пропозицію про відкликання Голови Верховної Ради України Дмитра Олександровича Разумкова з посади.

5 жовтня 2021 року Верховна Рада України прийняла рішення про включення до порядку денного сесії Верховної Ради питання про відкликання Верховною Радою України Голови Верховної Ради України Дмитра Олександровича Разумкова з посади з одночасним дорученням Рахунковій палаті провести фінансову перевірку виконання кошторису Верховної Ради в поточному році та розглянути ці питання на пленарному засіданні Верховної Ради України 7 жовтня 2021 року.

6 жовтня 2021 року Верховна Рада України прийняла рішення про обрання народного депутата України Данила Олександровича Гетманцева головою...

На пленарному засіданні ви не можете бути. Щодо цього питання, ви будете його вести. Правильно? Тому не зовсім було коректно.

Головуючим щодо цього питання на... (*Шум у залі*). Ні, не треба переголосувати.

Будь ласка, далі передаю слово Гетманцеву Данилу Олександровичу (*Оплески*).

Даниле Олександровичу, трибуна буде зайнята, тому все-таки з місця (*Шум у залі*).

Веде засідання народний депутат України
ГЕТМАНЦЕВ Д.О.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановні

колеги! Дмитро Олександрович, напевно, знає, що вести засідання спиною до залу не досить зручно і неможливо. Тому, будь ласка...

РАЗУМКОВ Д.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Там ще одне є, могли зайняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, хочу принагідно нагадати, що головуючий надає слово на цьому засіданні.

Перед тим як перейти безпосередньо до розгляду цього питання, я хочу також нагадати шановним нашим колегам деякі положення Регламенту, які, як на мене, ми всі забули. Хотів би, щоб сьогоднішнє засідання пройшло в нормальній атмосфері поваги один до одного (*Шум у залі*).

Відповідно до статті 51 Регламенту Верховної Ради на пленарному засіданні народний депутат не повинен перешкоджати викладенню або сприйняттю виступу, вживати образливі висловлювання та непристойні слова, закликати до незаконних дій. Якщо народний депутат виголошує образливі слова на адресу іншого народного депутата або депутатської фракції, головуючий на пленарному засіданні попереджає про це народного депутата або припиняє його виступ. Я прошу, щоб ніхто не ображався. Будь ласка, проконсультуйтеся з членами Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики, і, повірте мені, я буду припиняти, аби ми поважали один одного (*Оплески*).

Шановні народні депутати, переходимо до розгляду питання. Відповідно до статті 77 Регламенту Верховної Ради пропонується наступний порядок розгляду питання. Доповідь представника народних депутатів, які ініціювали відкликання Голови Верховної Ради України з посади – до 10 хвилин; відповіді доповідача на запитання народних депутатів – до 9 хвилин; звіт Голови Верховної Ради України на цій посаді – до 30 хвилин; відповіді Голови Верховної Ради на запитання народних депутатів – до 9 хвилин; виступи від депутатських фракцій і груп – до 21 хвилини; виступи народних депутатів – до 9 хвилин. Надається 1 хвилина на кожне усне запитання та по 2 хвилини для відповіді на нього. Прийняття рішення.

Відповідно до статті... (*Шум у залі*).

Артур Герасимов з процедури.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний пане головуючий, шановні колеги, у мене два запитання.

Перше. Я прошу виступи народних депутатів збільшити до 12 хвилин, тому що відповідно до Регламенту мають бути врівноважені виступи тих, хто за і проти. А ми вже тут бачимо, що 9 хвилин – це лише три питання чи три виступи, а ніяк не чотири. Це перше.

Друге. Пане Гетманцев, чи не можете ви пояснити те, що написали журналісти, що у вас є конфлікт інтересів, тому що у вас помічником працює, якщо

не помиляюся, дружина Першого віце-спікера, який сьогодні, за інформацією журналістів, може бути висунутий на цю посаду? (*Шум у залі*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Артуре Володимировичу.

Якщо в мене був би конфлікт інтересів, ви про це дізналися б з моєї заяви. Якщо говорити про вашу пропозицію, обов'язково поставимо її на голосування після моєї пропозиції.

Відповідно до статті 77 Регламенту Верховної Ради ставлю на голосування зазначений порядок розгляду цього питання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 259.

Рішення прийнято.

Дякую.

Шановні народні депутати, переходимо до розгляду питання. Слово для доповіді надається представнику народних депутатів, які ініціювали відкликання Голови Верховної Ради, народному депутату Олександрю Сергійовичу Корнієнку.

Будь ласка, Олександрю Сергійовичу.

КОРНІЄНКО О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку, шановні колеги! Насамперед звертатимуся до своєї фракції, до монобільшості, але впевнений, що в цьому залі є й ті, які почують мене і прислухаються, з колег з опозиції.

Отже, з чого все починалося два роки тому? Два роки тому до парламенту фактично вперше потрапив український народ. Тому що до цього ми спостерігали колообіг партій влади в природі, вони перетворювалися одна на іншу, люди переходили. Але наше покоління довго це терпіло, поки нам самим не довелося стати партією влади, щоб кардинально оновлювати ті принципи, за якими має працювати держава.

Більшість з нас були неофітами, жоден не був народним депутатом, – це важливо розуміти. Але хтось уже мав політичний досвід, і одного з таких людей ми обрали бути лідером нашої партії. На жаль, виявилось, що політичний досвід грає в різні боки. Інколи він допомагає працювати, а інколи збільшує різні прояви, які можна назвати політичним лукавством, політичною дворушністю, коли люди починають говорити одне, робити друге, а мати на меті щось третє, не зовсім зрозуміле і потаємне.

З тим наш парламент реформ, про який ми мріяли, колеги зі «Слуга народу», почав перетворюватися на парламент часів Володимира Литвина. Коли лицемірство, лукавство, використання подвійних, потрійних стандартів почали

ставати не лише повсякденністю, а й предметом торгу з політичними опонентами і просто з якимись людьми, які хочуть вплинути на парламент.

Два роки тому ми були єдині у прагненні взяти на себе відповідальність за зміни, за реформи, за оновлення принципів, за якими мала працювати влада. Цього від нас чекали 73 відсотки виборців, ми були сповнені рішучості не зрадити їх довіру.

Ми були новими політиками та вирішили залишитися людьми в цій політиці, яку ми прагнули гуманізувати, внести сюди демократичні стандарти. Але коли я зараз кажу «ми», із жалем змушений констатувати, що не всі ми: хтось погнався за довгим корупційним рублем і покинув нашу фракцію, хтось – за коротким російським рублем (є й такі люди), а хтось вирішив, що власні політичні та навіть життєві амбіції вище командних цілей та домовленостей. Із жалем змушений констатувати, що таким став і колишній очільник нашого списку і нашої партії.

Ми повинні мати сміливість сказати прямо нашим виборцям, що Дмитро Олександрович, на мій погляд, відступив від загальних принципів і більше не є членом нашої команди, і відповідно не може представляти нашу партію на такій високій посаді.

У партії та виборців є безліч запитань до роботи Голови парламенту. Більшість із них риторичні, але я впевнений, Дмитре Олександровичу, що ви у своїй манері, вам притаманній, філігранно, за формою, але не факт, що наповнено за змістом, будете на них відповідати.

Отже, почнемо з вашої улюбленої теми – питання законності та Регламенту. Як так сталося, що у Верховній Раді почав працювати принцип: друзям та собі – все, а ворогам – Регламент? Чому одні комітети отримували висновки швидше і їх законопроекти завжди потрапляли до порядку денного, а інші комітети були відкинуті буквально на маргінес парламентського життя?

Як це пов'язано з особами голів комітетів або з тими реформами, які ці комітети пропонують або продукують, коли вони зараз на часі для країни?

Чому 15 місяців не призначався Керівник Апарату Верховної Ради? 15 місяців ми живемо з виконуючим обов'язки, коли ви особисто були яскравим противником виконуючих обов'язки міністрів, з приводу чого ми тут з вами ламали списи, долали вето Президента і таке інше. Чому не можна призначати виконуючого обов'язки міністра, а тримати 15 місяців виконуючого обов'язки Керівника Апарату Верховної Ради можна?

Щодо того, що ви вчора заявили про якісь спроби шантажу. Будь ласка, чому ви не заявили про це у правоохоронні органи?

Далі. Якщо ми такі фанати Регламенту, чому майже щодня порушується така проста, елементарна норма про те, що виступ з питання порядку денного має стосуватися теми питання порядку денного? *(Оплески)*.

Не омину і наших колег з масмедіа. Чому кулуари для журналістів не відкривалися майже рік через COVID-19, і раптом відкрилися за день до обговорення питання вашої відставки?

Чому ви не зробили майже нічого для імплементації сотень сторінок з рекомендацій з питань реформи Верховної Ради, зокрема Місії Пета Кокса, а нашу обережну спробу застосувати спецпроцедуру під час розгляду поправок відповідно до статті 119¹ Регламенту ви поховали під якимись незрозумілими домовленостями, політичними торгами і таке інше.

Урешті-решт, наш парламент перетворився на гальмо для реформ, курсу Президента і того, що чекає вся країна. Це перша частина (*Шум у залі*).

Друга. Ви хочете стати окремим національним політиком, ми це вже зрозуміли, зокрема, із вчорашньої вашої риторики. У нас є кілька запитань і щодо національних питань. Правда, ми поки що не дуже розуміємо, за що ви, яка у вас політична платформа. У нас із колегами викликає щире здивування активна підтримка вашої позиції з боку проросійських ЗМІ і з боку ЗМІ, пов'язаних з так званою проєвропейською опозицією. Тому ми підготували ряд запитань, які допоможуть вам зорієнтуватися в майбутній політичній кар'єрі, і ви краще зрозумієте, за що ви, і ваші виборці краще зрозуміють, за що ви.

Отже, перше запитання дуже просте. Чи є ворогом України Віктор Медведчук? (*Оплески*). Чи є вороже налаштованими до України проросійські телеканали «112», ZIK, NewsOne, сайт «Страна.ua»? Чи є російським пропагандистом Анатолій Шарій, ваш відданий фанат на *Facebook*, до речі? Чи шкодять Україні контрабандисти, газові олігархи, кримінальні надкористувачі, на кшталт пана Фукса?

Якщо ви відповісте «так» на ці три запитання, то в мене є четверте: чому ви не підтримували санкцій проти всіх цих вказаних вище осіб на засіданні Ради національної безпеки та оборони?

Ми знаємо, яку Україну будуємо. Будуємо країну сильну, яка бореться з ворогом. Ми точно за Україну, яка має перемогти зовнішнього ворога у вигляді агресора Російської Федерації і внутрішнього у вигляді п'ятої колони, олігархів, бідності, корупції – всіх тих явищ, проти яких ми боремося і боролися разом з вами, до речі, в цьому парламенті два роки.

Щоб не видавалося, що нас турбує лише тема РНБО, є ще кілька, як то кажуть, кейсів. Давайте згадаємо історію із відміною Конституційним Судом України електронного декларування, яке поставило під сумнів не просто боротьбу з корупцією, а й увесь проєвропейський курс України, безвіз, нашу світову макрофінансову допомогу і таке інше.

Хочу нагадати, що тоді Президентом була запропонована швидка спроба навести лад. Вона була, скажімо так, дуже активною і дуже серйозною, але вона була. Ви сприяли тому, що перетворили обговорення цього питання на дуже такий затяжний процес, який триває уже рік, а повернення відповідальності за невчасне і неправдиве декларування – у захопливий квест і з поясненням колегам, у чому різниця між позбавленням та обмеженням волі, пропозицій різних схем, як від цього тікати і таке інше. Хочу нагадати, що за це несе повну політичну відповідальність саме ви, тому що ви модерували всі ці процеси, робочі групи і таке інше (*Шум у залі*).

Завершуючи, хотів би сказати єдине. Ми не маємо в таких справах, дискусіях заходити в особисті звинувачення, ми намагалися цього не робити. Учора ми побачили, що ви вже стараєтеся це робити. Тому запитання: чи зможемо ми після такої процедури залишитися, скажімо так, не в нормальних стосунках, як по-людськи, а просто так, щоб не було соромно проходити по залу Верховної Ради.

Але хотів би нагадати, що всі ці люди, які присутні в залі, довіряли вам два роки кожного разу, коли ви казали: прошу підтримати та проголосувати. Але зараз ми вже не можемо вам у цьому довіряти, такої довіри немає. Тому ми просимо пересісти в зал і разом з нами слухати наступного Голову Верховної Ради.

Дякую за увагу (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Прощу народних депутатів записатися на запитання до доповідача.

Народний депутат Стефанишина.

СТЕФАНИШИНА О.А., член Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Об'єднання «Справедливість». Добрий день! У мене запитання до спікера Верховної Ради пана... (*Шум у залі*). Добре.

Я хочу передати слово Олександрі Устіновій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, будь ласка, ви вже почали виступ. Слово не передається після початку виступу.

Наступним... Вимкніть мікрофон, будь ласка.

Народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Ми так зрозуміли, що в усіх гріхах парламентської більшості «слуг народу» винуватий Разумков.

У мене до вас запитання, пане виступаючий. Скажіть, будь ласка, чому Медведчук, стосовно якого ввели санкції, якого обвинувачують у державній зраді, фінансуванні тероризму, перебуває під домашнім арештом, якщо ця санкція не може бути застосована стосовно таких осіб? Це перше.

Друге запитання. Скажіть, будь ласка, чому ви голосували за всі ті рішення, у яких ви зараз пробуєте обвинувачувати парламент у цілому і спікера?

Третє. Скажіть, будь ласка, в який саме момент ви особисто, не хтось інший, зрозуміли, що пан Разумков не є членом вашої команди?

КОРНІЄНКО О.С. Дякую, Сергію Владиславовичу.

Як завжди, влучні запитання, крім другого. Я не дуже зрозумів, які ви рішення маєте на увазі. Може, я потім приватно підійду, уточню, бо так... (*Шум у залі*). Усі рішення – це які рішення?

Щодо Медведчука, ви знаєте, що в нас судова влада незалежна, ми багато зробили... (*Шум у залі*). Дуже притомно, що сміються задні ряди. Ми багато зробили для того, щоб... (*Шум у залі*). Так, дякую.

Ми з вами багато зробили. Ми вдячні фракції «Батьківщина» за опозицію до нас у цьому питанні: багато було поправок, ідей. Багато зробили, щоб запустилася судова реформа, яка в країні не запускалася сім років. Думаю, що скоро з цим буде трохи простіше.

А щодо останнього запитання, то для мене, як, думаю, і для багатьох з вас, було все-таки показовим відношення до закону стосовно олігархів, питання щодо якого, ви знаєте, уже є червоною лінією для нашої фракції. Тому що тут точно має бути командна робота, бо це непростий закон. Ми сподівалися від спікера все-таки більшої підтримки в цьому питанні, а не саботування і використання якихось малозрозумілих регламентних кульбітів для своєї позиції.

Дякую за запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступний – народний депутат Колтунович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. «Опозиційна платформа – За життя». Олександр Сергійовичу, а коли ви були не згодні з паном спікером? Тоді, коли голосували за списання одній фінансово-промисловій групі податкового боргу – 32 мільярди гривень «Укрнафті», можливо, тоді, коли *Kernel* знижували ПДВ з 20 до 14 відсотків, коли голосували законопроекти щодо пільгового оподаткування металобрухту «Інтерпайп Ніко Тьюб» й інші олігархічні речі, коли голосували законопроекти щодо «ПриватБанку», «Метінвесту»? Коли саме ви з ним не погоджувалися?

Може, точно так само ви колись вийдете на цю трибуну і скажете, що ви не погоджувалися, що свого часу Зеленський з Коломойським відмивали кошти «ПриватБанку»? Може, ви з цим також не погоджуєтеся? Сьогодні *The Guardian*, *Euronews*, *The Washington Post* – усі про це пишуть. Європарламент навіть очолює відповідні групи.

Коли саме ви не погоджувалися? Тоді, коли найбільш проолігархічна фракція, яка сформована з представників фінансово-промислових груп, відстоювала свої інтереси? Ось що цікаво нам почути. Яка роль і яке було місце спікера в цьому питанні?

Дякую.

КОРНІЄНКО О.С. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Думаю, що гірше звинувачення в найбільш проолігархічній фракції може бути лише те, що фракція сама складається з олігархів (*Оплески*).

Щодо ваших вказаних вище питань, мені щось так видається, що фракція «Опозиційна платформа – За життя» частину з них підтримувала і досить гаряче. Тому, мабуть, усе-таки ті закони були важливі для країни, якщо ваша фракція, друга за більшістю, їх підтримувала.

Щодо решти питань, думаю, що ми зможемо провести публічну дискусію через медіа, якими зараз багате наше суспільство, і відповісти всім на всі запитання, які мало стосуються теми сьогоднішнього нашого зібрання.

Дякую за відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Потураєв Микита Русланович.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Олександр Сергійовичу, у нас уже два роки як лежить проект постанови щодо захисту собору, громади Православної церкви України в Криму. Ми як Рада багато могли зробити для того, щоб підтримати православних українців, вірних нашої незалежній церкві. Але Дмитро Олександрович з якихось причин не хотів ставити цей проект постанови на голосування.

Як ти думаєш, тому що він не підтримує Православної церкви України чи тому що він цілиться у виборця південного сходу? Яка твоя думка?

КОРНІЄНКО О.С. Дякую, Микито Руслановичу, за запитання.

Я не буду коментувати особисту позицію Дмитра Олександровича, думаю, він і сам з цим добре справиться.

Хотів би, мабуть, лише сказати те, що багато таких питань, які, скажімо, могли в той чи інший бік спрямовувати парламент, на першому етапі роботи, справді, відкладалися, перекладалися. Давайте не зараз, це складне ідеологічне питання, давайте його не рухати і таке інше.

Але ми розуміємо, що економіка має займати велику частину нашої роботи, бо в країні не все гаразд. Проте питання патріотизму, ідеології, куди ми взагалі йдемо, – також важливе для українського парламенту.

Думаю, у нас ще є час на одне запитання, я намагатимуся коротко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Леонов.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету лен Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»).

Шановний Олександр Сергійовичу, у мене запитання. Чи плануєте ви подати зміни до Регламенту Верховної Ради та в чому вони полягатимуть? Це перше.

Я хотів би сказати ще таку річ. Півтора року тому я звернувся до Дмитра Олександровича з проханням зареєструвати проект постанови про створення ТСК щодо Одеси, стосовно нашого дуже знаменитого мера Труханова, якому вчора були надані позови до суду. На жаль, півтора року я чекав реєстрування проекту постанови, проте цього не було зроблено. А вчора ми побачили, як працюють наші правоохоронні органи, і за це їм дуже велике дякую.

Друге моє запитання. Який стан виконання плану партії та програми Президента на сьогодні? (*Шум у залі*).

КОРНІЄНКО О.С. У вашій області?

Щодо Регламенту. Ви знаєте, я один з авторів низки зареєстрованих законопроектів, які вже пройшли навіть перше читання в комітеті щодо змін до Регламенту. Це стосувалося впорядкування і покращення статті 119¹ Регламенту щодо швидкої процедури. Це стосується і блокуючих проектів постанов. Це стосувалося і зміни графіка нашої роботи, я був ініціатором цього. Тепер ми працюємо як нормальний європейський парламент, більш динамічно, а не сидимо там якусь двогодинну перерву.

Думаю, що ми разом створимо відповідні робочі групи навколо регламентного комітету. Є робоча група з питань реформування парламенту, є висновки Місії Пета Кокса, є дуже багато інформації, контенту, як саме реформувати парламент. Думаю, що питання, зокрема, проходження процедур, того, що стосується реєстрації та голосування за створення ТСК, справді, можна пришвидшити. Тому що це той інструмент, яким мають користуватися активно депутати не лише з опозиції, як вони собі хочуть привласнити ТСК, а партія влади в парламенті також може користуватися тимчасовими слідчими комісіями.

Щодо решти питань. Сподіваюся, що ми проведемо також дискусію і в одеських медіа, як ми вже це робили.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Яценко.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні доповідачі, у мене до вас є питання. Ви багато назвали підстав для відкликання спікера, але чомусь не назвали Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб – підприємців», проект якого [№ 2524](#), коли Верховна Рада провалила поправку щодо запровадження обов'язкових касових апаратів, усе одно після голосування

вона була подана керівництвом комітету, сфальшована і підписана спікером, і направлена Президенту.

Я народний депутат чотирьох скликань і таке бачу вперше, щоб отак зухвало це було зроблено. Зараз розслідується карна справа.

Я і кілька інших народних депутатів отримали висновки Науково-дослідного інституту судових експертиз. Що ми будемо з цим робити, щоб у подальшому унеможливити? Це перше запитання.

Друге. Що ми робитимемо з тим фактом, що сфальшований закон? Що ми із законом будемо робити? Що ми робитимемо також із керівництвом комітету, яке це зробило спільно зі спікером?

Дякую.

КОРНІЄНКО О.С. Дякую, пане Антоне.

Думаю, що ми робитимемо все для того, щоб маніпулювання текстами після підписів не відбувалося. Ми знаємо багато випадків, і не лише ваш. Ну, там буває таке, знаєте, сполучниками маніпулюють (та, або, але), десь абзаци переставляються, десь речення. Але я не думаю, що це відповідальність прямо Голови Верховної Ради. Це все-таки я відносив би до того питання, яке я озвучував, – щодо відсутності Керівника Апарату. Бо якщо немає з кого спитати, то відповідно тоді в текстах з'являються різні проблеми на виході.

Щодо службових розслідувань, думаю, їх можна проводити, можна й не проводити, тут не ставиться за мету знайти будь-якого стрілочника. Треба розуміти, що в системі є прогалини, і знову-таки це стосується реформи Верховної Ради, тому що треба реформувати не лише Регламент. І та сама Місія Пета Кокса багато казала, що треба реформувати внутрішні процедури в Апараті. Тому що там дуже багато визначається положенням про Апарат, різними посадовими інструкціями, посадовими обов'язками і таке інше. Ось треба весь цей масив документів взяти, проаналізувати, де можна, спростити. Це не повинно порушувати Конституції, інших законів України, права депутатів у жодному разі не обмежувати, але це, справді, у ХХІ столітті має працювати трохи по-іншому.

Щодо долі закону, то якщо є бажання, можна зібрати 45 підписів і звернутися до КСУ, визначити його конституційність чи ні, але не думаю, що це саме той закон, який так буде користуватися популярністю. Є багато інших реформ, які опозиція залюбки оскаржить у КСУ. Тому з цим законом якось розберемося по-іншому.

Дякую за увагу. Я так розумію, час закінчився.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

До слова для звіту запрошується Голова Верховної Ради України Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Ще раз

добрий день, шановні колеги! Я зараз не зупинятимуся довго на звіті, він зранку був усім направлений. Я з цієї трибуни давав завжди виступити всім і хочу, щоб сьогодні таке право дали мені. Послухайте мене, будь ласка, а після цього кожний у цьому залі зробить свій вибір.

Я розповім вам про Україну своєї мрії. Україну, де стріляють лише салюти на весіллях та на днях народження, де лікарі та вчителі отримують реальну заробітну плату, а корупціонери – реальні строки. Де недоторканими є лише карпатські ліси, а не народні депутати України. Де бабця отримує гідну пенсію, а не інфаркт від рахунків за комуналку. Де є дороги й немає дурнів. Це Україна реальної та здійсненої мрії, Україна найближчого майбутнього, Україна, з якої не поїдуть наші діти.

Нагадую усім: це частина нашої передвиборної програми 2019 року.

Гарні, щирі, справжні слова та принципи, з якими ми йшли до людей у 2019 році. І об'єктивно повірили всі: і ті, які сьогодні нас дивляться по телевізору, і ті, які сидять в цій залі, і навіть ті, які за нас не голосували.

Ми йшли сюди не за посадами і тим паче не за грошима. Ми йшли для того, щоб змінити країну, зробити її іншою, кращою, тому що ми в це щиро вірили.

Пам'ятаю, як світилися очі в тих людей, які долучалися до команди, пам'ятаю очі людей на вулицях, на зустрічах, на ефірах, як вони нам вірили, вірили абсолютно. Це була сліпа віра в те, що в нас усе вийде. Усе вийде тому, що ми нові, чесні, правильні, справедливі, інші, тому що ми не такі, як вони. На жаль, сьогодні в цій залі я бачу вже інші очі, а очі людей також дуже сильно змінилися – вони стали інакшими.

Весь цей час я намагався робити так, щоб хоча б частина цих обіцянок стала реальністю. Не гарними назвами та гаслами, за якими дуже часто ховаються неправильні й незаконні речі, а реальністю. Але якщо ми повернемося до принципів, то принцип демократії, з яким ми йшли – право народу – став принципом влади більшості, принцип верховенства права та закону змінено на політичну доцільність, принцип права на власну позицію та свободу слова змінив принцип «хто не з нами, той проти нас», принцип «закон один для всіх» став принципом «друзям – усе, ворогам – закон» (*Оплески*). А принцип, що офшори – для влади ганьба, став принципом «нічого страшного, у кожного ФОПа вони є» (*Оплески*).

Сьогодні дуже багато бруду. Я ніколи не плив за течією, у 2019 році цього не робив і сьогодні робити не буду. Жодна посада не вартує самоповаги, гідності, а головне – вона не варта й довіри людей.

За будь-яких штормів та буревіїв український парламент повинен залишатися запобіжником, яким він був у нашій історії, точкою рівноваги та балансу. Це буде залежати від кожного з вас, я повторюю, від кожного. Тут не буде колективної відповідальності, відповідальність буде лише перед країною та людьми. Це персональна відповідальність – якою буде наша країна в майбутньому. Незалежно від того, хто є Головою Верховної Ради України, парламент

повинен залишатися суб'єктною інституцією. Інакше – це шлях до втрати демократії, до узурпації влади та втрати парламентаризму. Будь ласка, пам'ятайте про це (*Оплески*).

Мої принципи не змінилися. Мої цінності такі самі, як і були. Бажання та сила довести людям, що вони помилилися не у всіх, – також є. Впевнений, що і в цій залі таких людей вистачатиме. Завжди важко підійматися та йти проти системи. Завжди! Перший крок – він найважчий. Але якщо ти знаєш, що це єдино правильний вибір, робити його завжди легко.

Я вам усім нагадаю. Коли ми йшли до влади, казали одне – ми повинні стати політиками, але залишитися людьми. Давайте виконаємо хоча б цю обіцянку.

Наостанок. Дякую, колеги, за конструктивну, ефективну роботу за ці два роки. Сподіваюся, парламент залишиться парламентом і люди в парламенті залишаться людьми.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до Голови Верховної Ради України.

Поверніться, будь ласка.

Народний депутат Неклюдов.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Дмитре Олександровичу, ви сказали про країну мрій, яку ви хочете побудувати.

У мене до вас таке запитання. Чи буває країна мрій, коли ви, будучи Головою Верховної Ради, не раз, коли чули, як колеги ось з цієї фракції ображали Президента, депутатів, мали реагувати, робити їм зауваження, вимикати мікрофон. А ви жодного разу не зробили зауваження, не припинили цих порушень і в такий спосіб сприяли порушенню Регламенту. Чому ви жодного разу не вжили заходів щодо порушень Регламенту?

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую за гарно сформульоване питання, Владлене Михайловичу. Тому що свобода слова у нас є і в парламенті, і поза його межами, і свобода думки також буде лишатися. Навіть коли і з цієї фракції, і з інших, м'яко кажучи, не завжди коректно висловлювалися і стосовно мене, але це їх позиція. Я нормально ставлюся до критики і вам раджу, це допомагає рухатися далі ефективно і виправляти свої помилки, якщо вони у вас є, а вони є в кожного. Зміг відповісти?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лопушанський.

ЛОПУШАНСЬКИЙ А.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 125, Львівська область, самовисуванець). Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кому, ще раз?

ЛОПУШАНСЬКИЙ А.Я. Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Фракція «Європейська солідарність». Шановний Дмитре Олександровичу, у мене до вас кілька запитань.

Перше. Зараз у нас екватор влади: рівно півтерміну відпрацював Президент, рівно півтерміну відпрацювала Верховна Рада. Ваша оцінка роботи Президента Зеленського? Ваша оцінка роботи монобільшості Верховної Ради?

Друге запитання. Є чутки, що голосування, яке відбувається разом з олігархічними групами (це в нас така боротьба з олігархами), за ваше зняття ще й скріплюється конвертами з такими зеленими купюрами. Чи ви знаєте про такі факти? І чи є роздача конвертів депутатам монобільшості в нашому парламенті?

У мене до вас насправді ще є багато запитань, усі я зараз не зможу поставити, тому запрошую вас взяти участь і записатися зі мною в програмі «Гончаренко рулить». Нехай уся країна почує ваші відповіді на всі ці запитання. Запрошую вас це зробити буквально. Ну, завтра день народження, можемо одразу після нього. Вітаю вас із прийдешнім!

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую.

Перше запитання – щодо оцінки. Оцінку і мені, і Президенту, і всім тим, хто сьогодні в цій Раді й у владі в цілому, та і в опозиції, даватиму не я, а люди. У мене такої повноти влади немає. Ця оцінка буде на виборах, де нам кожному поставлять свій плюс або мінус. Це буде плюс – «галочка» або «Ні» в бюлетені.

А якщо ви хочете почути, що люди говорять, думаю, що на вулиці ми всі ходимо, якщо не відірвалися від землі, там ми почуємо відповіді. Але я не впевнений, що всім вони сподобаються.

Друге запитання – щодо якихось конвертів. Ви знаєте, я ніяких конвертів більше ніж два роки у Верховній Раді не брав ні від кого: ані від олігархів, ані від когось іншого. Якщо брав би, то мене зараз не знімали, а вже закривали. Нехай кожен відповідає за себе, мені ніхто не приносив.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Народний депутат Скорик.

РАЗУМКОВ Д.О. Третє запитання – щодо ефіру. Почекайте, дайте день народження відгуляти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Скорик. Будь ласка.

СКОРИК М.Л. Шановний Дмитре Олександровичу, шановні колеги, шановні громадяни України! У мене головне суто процедурне питання. Я хотів спитати, Дмитре Олександровичу, а як взагалі ми можемо розглядати питання вашого усунення з посади, коли для цього має бути звіт Рахункової палати?

Я знаю, що він є. Але, чесно кажучи, я пропрацював довгі роки у фінансово-банківській сфері і не розумію, як з вівторка, коли була запущена процедура вашого усунення від влади, міг з'явитися звіт уже в середу ввечері? Коли відповідні ревізори мали перевірити всі видатки Верховної Ради, це багатомільйонні видатки ПММ, канцелярія і таке інше? Це головне запитання.

Знаєте, колеги, незважаючи на дискусію, мені здавалося, що це питання може дати поштовх до того, щоб ми зрозуміли, що в нас закон має бути один для всіх, що влада має поважати опозицію, а опозиція поважати владу, що немає так званої демократичної опозиції, недемократичної, що є народний депутат і головне – є народ України. А те, чим ми зараз займаємося, це політичні...

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Щодо швидкості роботи Рахункової палати не готовий відповісти, думаю, про це запитаєте в колег.

Дійсно, матеріали до народних депутатів повинні надійти згідно із законом не пізніше як за два дні: і мій звіт, який сьогодні був надісланий, і звіт Рахункової палати. Тобто в цьому є порушення. Але, думаю, це людям нецікаво. Тут інше цікаво. Ви правильно сказали, що закон повинен бути один для всіх, і для Голови Верховної Ради так само. Але іноді політична доцільність переважає те, про що ми говоримо зараз. Це погано. Вважаю, що так чи інакше це треба буде виправляти. Дякую.

Щоб закон був одним для всіх в Україні і у Верховній Раді так само.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ми насправді всі над цим працюємо. Я хочу подякувати принагідно Рахунковій палаті за оперативну роботу і за те, що звіт був отриманий депутатами своєчасно.

Народний депутат Совсун. Будь ласка.

СОВСУН І.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Сергію Рахманіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Рахманін.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановний Дмитре Олександровичу, якщо я правильно зрозумів претензії на вашу адресу з боку представників більшості, то думаю, що ви з їхньої точки зору були не надто чутливі до їхніх прохань.

У мене у зв'язку з цим конкретне запитання. Як часто і представники яких фракцій або які народні депутати зверталися до вас з проханням ухвалити те чи інше рішення, протягнути те чи інше рішення всупереч Регламенту, Конституції чи закону? Хотів би просто дізнатися про кількість, хоча б у загальних цифрах, про конкретних людей, наприклад, Гео Лерос чи ще хтось інший?

Дуже дякую.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Сергію Івановичу.

У мене, коли я слухав колег, виникало питання: «Крепость тоже я развалил?» – пам'ятаєте, як в одному радянському фільмі. Але якщо серйозно, думаю, що сьогодні достатня кількість людей зазначили, з якими питаннями вони підходили.

Тут не може бути питань. Тут є Закон «Про Регламент Верховної Ради України», черговість розгляду питань. Якщо ми говоримо про деякі інші аспекти, спитайте у керівництва своєї фракції, вам скажуть і на багато питань зможуть відповісти. Я не знаю, чи всім сподобаються відповіді? Можемо провести таку зустріч, навіть коли не буду Головою Верховної Ради, якщо не буде так лячно. Добре?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги, шановні українці! Дмитре Олександровичу, коли ми приходили до влади, то я пам'ятаю, ви були тією людиною, яка не дала зламати парламентаризм ще в перший день і поламати фракцію «Слуга народу» так званім імперативним мандатом, за яким можна було б будь-якого незгодного народного депутата не просто виключити з тієї чи іншої фракції, а забрати мандат, навіть у мажоритарника.

У мене запитання. Чи не пов'яжете ви сьогоднішні події з тим, що ще тоді ви виступали на боці цілісності парламенту, ще тоді ви виступали на боці

демократії? Як нам переконатися, що цей парламент не буде приймати імперативних мандатів, не буде надалі порушувати закону, як ми це бачимо останні два тижні?

Дякую.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую.

Вважаю, що я зробив усе правильно і доводив ту позицію, у яку я вірю, що не можна було голосувати в першу ніч 73 законопроекти. Фракція тоді точно це підтримала, усі ж пам'ятають, хто і як голосував. Одним з питань вночі було питання імперативного мандата. Думаю, що якщо б його тоді проголосували в так званому нашому турборежимі, сьогодні дискусій у цьому залі було б менше. Тому дещо позитивне для цього парламенту і для народних депутатів я все-таки зробив (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до Голови Верховної Ради України (*Шум у залі*). Вибачте, брак досвіду. Вибачте, будь ласка.

Прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп.

Дякую, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую ще раз усім, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Соболев, «Батьківщина».

СОБОЛЄВ С.В. Шановні громадяни України, ті події, які сьогодні відбуваються, і як «слуги народу» розбігаються із залу, бо не хочуть дивитися в очі тому, кого вони зараз знімають, думаю, що треба проаналізувати, чим в історію ввійде цей парламент. Зараз тисячі людей на вулиці, бо ви, фракція монобільшості «Слуга народу», зруйнували взагалі поняття соціального захисту. Саме ви прийняли найаморальніший закон про гральний бізнес, а після цього ще й зменшили оподаткування для казино.

Саме ви започаткували розпродаж земель сільськогосподарського призначення. Саме ви, ніхто інший, фактично призводите зараз до розвалу парламенту, і це в умовах тотальної економічної кризи.

Ви подивіться, як працюють усі галузі економіки, що відбувається з малим бізнесом, з його оподаткуванням і тиском на нього. Думаю, що це найкраща ілюстрація того, куди рухається цей парламент.

Але ви, «слуги народу», уже дійшли до ручки, бо почали вже поїдати один одного. Ви вже не можете зупинитися, бо для вас ключове питання – це не принципи демократії, це не робота парламенту, це не організація роботи у такий спосіб, щоб були дотримані права опозиції, щоб були дотримані права всіх фракцій і кожного депутата, а лише одна точка зору – ваша, інших не існує.

Куди це привело країну – ми вже бачимо. Але куди далі йде парламент? Фактично почався повний і тотальний розпад парламенту України. Ми розуміємо, що зняття Голови Верховної Ради – це фінальна точка перед стартом нової виборчої кампанії. Вважаю, що сьогоднішні голосування – це саме ті голосування, яких завжди добивається будь-яка опозиція в будь-якій країні. Коли парламентська більшість, монобільшість «Слуга народу», не справляється зі своєю роботою, парламент іде на перевибори. Думаю, що тут буде крилатий вислів: «Ми вас у наступному скликанні парламенту не побачимо, «слуги народу»».

Дмитре Олександровичу, до зустрічі в новому парламенті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за впевненість, що ви потрапите до нового парламенту.

Народний депутата Скорик, «Опозиційна платформа – За життя».

Бойко Юрій Анатолійович. Будь ласка.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане спікер! Шановні народні депутати! «Опозиційна платформа – За життя» не підтримуватиме голосування за відставку спікера, тому що ми вважаємо, що це суто політичні інтриги, які проводяться у важкий для країни час.

Водночас хочу сказати про моральний бік цього процесу, не лише про політику. Коли фракція, яка два роки йшла поруч зі своїм товаришем, відмовляє йому в зустрічі, відмовляється поговорити з ним, виїжджає на виїзне засідання для вирішення його долі, то це вже, шановні народні депутати, не політика, а моральне падіння.

А коли я вчора і сьогодні послухав виступи деяких народних депутатів із фракції «Слуга народу», то мені стало зрозуміло, що ми повернулися в ті часи, які, на щастя, бачимо лише у фільмах. Це 37-й рік: когось з колективу звинувачують, що він ворог народу, і кожен член колективу повинен вийти і «заклеймить его позором» – сказати, що очі відкрилися, який він був шпигун і як погано працював. Оце ми бачили вчора, бачимо й сьогодні. Це також є моральним падінням.

Дмитре Олександровичу, думаю, що ви не дочекаєтеся від своїх колег вдячності за ту роботу, яку ви проводили два роки.

Однак я вам від нашої фракції, незважаючи на те, що ми є політичними опонентами, хочу сказати дякую, що ви відстоювали принципи парламентаризму, проводили інтелігентно і виважено засідання Верховної Ради, намагалися

чути не лише своїх «соратничков», як уже вияснилося, а й опонентів також. За це вам дякую. До зустрічі в наступному скликанні парламенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Бакунець, депутатська група «Довіра».

БАКУНЕЦЬ П.А. Депутатська група «Довіра». Львівщина. Шановний пане Голово, шановні народні депутати! Громадяни України, дорогі колеги, обирали нас до Верховної Ради для того, аби ми представляли їхні інтереси і працювали над розв'язанням їхніх проблем, проблем простих людей, працювали над розвитком цілої країни і кожної громади. Адже від успіху тієї чи іншої громади залежить успіх загалом цілої країни.

Натомість останніми днями в залі єдиного органу законодавчої влади в Україні вирішуються внутрішні конфлікти. Ми прагнемо якнайшвидше пройти цей період і повернутися до важливих для українців питань, до тих питань, які турбують людей, котрі нас з вами сюди делегували. Адже ми стоїмо на порозі опалювального сезону. Новостворені громади, на жаль, мають негативну тенденцію в бюджетах, їм не вистачає коштів для зарплат вчителям, медикам. Набирає сили епідемія коронавірусу, і багато лікарень ще досі не готові. Саме щодо цих проблем ми, шановні колеги, повинні дискутувати в цьому залі, а не вирішувати те, що зараз відбувається.

Звичайно, Верховна Рада – це місце для дискусій і колегіальних рішень, під час ухвалення яких є важливим голос кожного депутата, делегованого сюди людьми. Тому для нас є важливою організація стабільної та конструктивної роботи парламенту.

Хочу нагадати всім присутнім, що всі депутати, незалежно від партійної приналежності, мають рівне право законодавчої ініціативи. Тому депутатські законопроекти з різних груп і фракцій повинні однаково ставитися і розглядатися в цьому залі. Але ми зачасто спостерігали тенденцію, коли пріоритет надавали законопроектам з однієї й тієї фракції, а не всім підряд.

Ми сподіваємося, що час, витрачений на ці кадрові зміни, на жаль, не призведе до того, що питання, які могли б бути замість них розглянуті в цій залі, можуть призвести до якогось негативу в розвитку наших громад і країни. Віримо, що цей час буде потрачений вами не марно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Гришина, фракція «Слуга народу».

ГРИШИНА Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Михайлу Радущькому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Радущкий. Будь ласка.

РАДУЦЬКИЙ М.Б., голова Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). По-перше, хочу сказати, що фракція «Слуга народу» підтримуватиме відставку, бо ми не бачимо тут жодної трагедії. Дмитро Олександрович – це дуже поважна людина, яка сьогодні керувала Верховною Радою. Є проблеми, але Дмитро Олександрович принесе багато користі українцям, перебуваючи просто в залі як депутат. Один менеджер, інший менеджер – це всього-на-всього Голова Верховної Ради.

По-друге, Дмитре Олександровичу, у вашому виступі було декілька речей, які мене особисто образили.

Перше. Якщо ви вже йдете за подвійними стандартами, то відповідайте за подвійними стандартами. Ви звинуватили Президента в не дуже приємній формі щодо офшорів, забуваючи про те, що одним із перших законів, які прийняла ця Верховна Рада, був антиофшорний закон.

Водночас ви не лише сьогодні, а й жодного разу не згадали у своїх виступах про ломбарди. Ломбарди мало наживаються в нас на жебракуванні людей? У мене є здогадка, чому ви саме про ломбарди ніколи не згадуєте, але це на вашій совісті.

Друге. Ви своєю роботою не дали можливості 2,5 мільйона українців придбати доступні ліки для знеболення, отримати доступні ліки пораненим бійцям, які воювали в АТО, купити нормальні ліки, які коштують не 500, 600 доларів, а 100, 120 гривень. Це не подвійні стандарти, Дмитре Олександровичу? Вам особисто це не подобалося, ви мали б натиснути червону кнопку, а не робити того, що ви робили тоді в залі.

Третє – що стосується подвійних стандартів. Єдине, за що я хочу вам подякувати, що саме за вашого головування такої зеленої вулиці для опозиційних фракцій не було ні при одному зі спікерів, бо ми як монокоаліція мали ходити сюди до трибуни і щось випрошувати, а інші фракції, які начебто в опозиції, цього не робили, ви їм усе допомагали.

Четверте. Чи це не подвійні стандарти: своїм – усе, а іншим – нічого? Якщо вам щось кажеш неприємне, ви збираєте депутатів комітету тут, на трибуні, і кажете: «Ось чули, після того жодного законопроекту вашого комітету у порядку денному не буде». У стін цієї Верховної Ради є вуха.

Дмитре Олександровичу, я сподіваюся, що ви знаєте, в якій фракції будете і з ким йдете на наступні вибори, до яких ще багато часу. Дуже вам бажаю, щоб ви як народний депутат допомагали країні і без подвійних стандартів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Рудик, фракція «Голос».

РУДИК К.О., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Сергію Рахманіну.

РАХМАНІН С.І. Шановні колеги, не бачу сенсу говорити про Регламент, бо це розмова безперспективна, ми за останні три дні в цьому переконалися, тому давайте трохи історії. За дивним збігом обставин я у 1995 році був одним з перших, який дізнався про намір тодішнього першого помічника Президента України Олександра Разумкова подати заяву на звільнення за власним бажанням. Цю заяву він написав після наполегливого прохання тодішнього Президента. Коли ми говорили з ним буквально через дві години після того, я запитав про мотиви. Він відповів, що Леонід Данилович, судячи з усього, втомився чути точку зору, яка не збігається з його особистою. Як людина він має на це право, але коли ця людина Президент, це може перетворитися на проблему для держави.

На жаль, історія вчить, що вона нас нічому не вчить. За 30 років я спостерігав, як політика в Україні зжирала величезну кількість людей, і кожен з них думав, що він приходить назавжди. Зжирала так, що тільки кістки хрустіли.

Якщо ви зараз сидите за столом, це не означає, що завтра ви не станете частиною меню. Я просто хотів, щоб ви про це подумали. Бо найгірше, що може зробити Верховна Рада, – це допомогти перетворити політичні інститути на харчовий ланцюжок. Кожен із вас завтра може стати частиною меню. Подумайте про це.

А Дмитру Олександровичу хочу просто подякувати хоча б за спробу залишити парламент самостійним гравцем у політичному процесі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Артур Володимирович Герасимов.
Ірина Геращенко, «Європейська солідарність».

ГЕРАЩЕНКО І.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. Шановні українці, рекордна ціна на газ на світових ринках – 2 тисячі доларів. А в українських газосховищах лише 15 мільярдів кубометрів, з них 3 – це комерційні. Це катастрофа.

Україна друга в Європі за кількістю хворих на COVID-19 і смертей. Це катастрофа. Провалена система вакцинації.

Перед українською армією вперше з 2014 року катастрофічний борг – 2 мільярди 300 мільйонів гривень. Це катастрофа. І саме цими питаннями зараз мала б займатися відповідальна влада.

Але в парламенті ми бачимо дешевий спектакль для одного глядача на Банковій. Що ж це за спектакль? Це «Мауглі», коли тут відбувається кастинг на роль Табакі, які бігають туди – в сектор «Європейської солідарності» і верещать: «Акела промахнувся!», а Шерхан за всім цим з Банкової спостерігає.

Повернемося до Мауглі. Ви знаєте, наша фракція єдина, яка не голосувала за Разумкова як за Голову Верховної Ради. Чому? Тому що в перший день роботи парламенту намагалися 73 законопроекти на порушення всіх норм Регламенту провести за основу та в цілому. Але символічно проголосували лише один – закон про імпичмент. І пом'янете мої слова, він спрацює ще з цим Президентом.

Але я маю віддати належне нашому опоненту – він намагався зберегти мінімальну незалежність українського парламенту. У цій залі сидить дуже багато людей, які говорять, що ви були на Революції Гідності. Тоді здавалося, що величезні запобіжники є в суспільстві проти автократії. Але, на жаль, електоральна революція перетворилася сьогодні на електоральну узурпацію. Усе, що тут відбувається, це намагання не Разумкова звільнити, – це ваше право: ставити одного Голову Верховної Ради, відкликати, міняти його на іншого. Але поведіть-ся гідно.

Сьогодні немає гідності в цьому парламенті і немає демократії. Тому що звільняєте ви його на угоду шерханам з Банкової, які хочуть мати після на 200 відсотків свого Генпрокурора, на 200 відсотків свого керівника ДБР, на 200 відсотків свого міністра внутрішніх справ, на 200 відсотків тут свого кишенькового Голову. І ось ця сьогодні...

У парламенті буває еволюція, а буває деградація. Ви сьогодні власними руками намагаєтеся перекреслити ключове досягнення Революції Гідності – це перетворення України з парламентсько-президентської республіки на президентську, на Офіс на Банковій, яким керує, можливо, і не Банкова, а Москва, бо ми ще чекаємо розслідування вагнергейту і дізнаємося, хто ж там зрадив українських військових.

А я хотіла пану Разумкову одне питання поставити ще як члену РНБО. Коли востаннє РНБО не відосиками займалася, а українською армією, українською енергетикою?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу записатися на виступи народних депутатів.

Народний депутат Василенко.

ВАСИЛЕНКО Л.В. Будь ласка, передайте слово Ярославу Железняка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Железняк.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Добрий день, колеги! Чесно кажучи, гидко чути і бачити те, що відбувається останню годину, а насправді, давайте говорити, кілька

місяців. Коли виходять екс-колеги і з цієї високої трибуни поливають брудом людину, яка все-таки була першим номером вашої партії. Ми мали можливість дебатовати, сперечатися, іноді опонувати достатньо жорстко один одному під час виборчої кампанії, але пан Разумков відстоював ваші інтереси, і ви набрали більше голосів – це об'єктивність.

Дивно, коли люди, які мало як доклалися до законотворчості або взагалі не подали жодного законопроекту, звинувачують, що закони не приймаються і не такі. Одночасно йдуть на ефіри і розповідають, що велике досягнення нашого парламенту (і я тут згоден) – це саме те, що приймаються закони спільно. Тому що був діалог, тому що навіть у найважчі часи, коли почався коронавірус, ми всі збиралися у Голови парламенту і знаходили компроміси, приймали закони швидко, якісно і для народу.

Дуже дивно, коли людина, яка увійшла в історію не лише електронними майданчиками, а й тим, що кнопкодавив сім-вісім разів за одне голосування, звинувачує спікера, який перший поборов кнопкодавство, і з'явилася сенсорна кнопка, і піаністи залишилися лише в театрах, а не в парламенті України.

Дуже дивно, що вийшло багато представників влади і жоден не почав або не завершив свій виступ просто зі слів подяки. Це по-людськи якось не дуже вас характеризує.

Дуже дивно дивитися багатьом з вас в очі. Вони, справді, стали іншими, а багато з вас їх ховають під час голосування, як потім поховують багато наших добрих речей, як уже поховали Регламент.

Шановні колеги, які представляють більшість, це ваше право, справді, ви можете робити все, що завгодно, окрім того, що забороняє закон. Сьогодні закон забороняє звільняти Голову парламенту, тому що порушення строків. Але вас це не цікавить. До цього вам забороняв Регламент робити інші речі, і це також вас не цікавило. Буде погано, коли інша інституція робитиме з парламенту посміховисько, і це буде також вам уже нецікаво.

Я не голосуватиму за відставку пана Разумкова. Вважаю, що всі справжні опозиційні сили не повинні голосувати за це. Шановні колеги, ви сьогодні робите помилку. Чи буде вона фатальною, чи ні – не знаю, але точно вона фатальна для парламенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Іонова, «Європейська солідарність».

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги, шановні журналісти, шановні українці! Ви знаєте, я уважно спостерігаю за всіма подіями, які останніми днями і тижнями відбуваються в парламенті України. Поки що в парламенті, бо що буде із завтрашнього дня – можна лише уявити. Узурпація влади йде дуже шаленими темпами.

Сьогодні мені було дуже цікаво слухати виступ керівника партії «Слуга народу», коли він казав про речі, які насправді не є правдою. Я навіть занотував за ним.

Він казав, що «Слуга народу» буде сильну Україну. Це з боргами військових більше 2 мільярдів чи з державною зрадою, коли зливається секретна, блискуча операція українських спецслужб? Де ви сильну Україну тут побачили? Тобто говорять одне, роблять навпаки. Це перше.

Друге. Ви говорили про боротьбу з олігархами? Колеги, а яка боротьба з олігархами, коли міжнародне розслідування показує причетність пана Зеленського до відмивання брудних коштів з «ПриватБанку»?

Ви говорили тут про неофітів. Знаєте, я скажу лише одну фразу, яка стала мемом в цій країні: «тут можна прибарахлитися». І це сказав один з членів вашої команди, на жаль.

Що ми маємо розглядати? Тут я повністю підтримую позицію «Європейської солідарності», підтримую позицію опозиції. Ми маємо розглядати те, що коїться з економікою. Ми маємо розглядати в цій залі те, що коїться із соціальною сферою, і виплатити, нарешті, тринадцяту пенсію пенсіонерам, яких правляча партія обкрадає, не індексує пенсії.

Ми маємо розглядати ситуацію з епідемією, бо всі пам'ятають про «майстрів спорту по боротьбі з коронавірусом». Але пан Зеленський пішов далі – уже влітку цього року він сказав, що Україна повністю готова до нової хвилі COVID-19. Мені було дуже сумно побачити новини останніх днів, коли, наприклад, головний лікар Обласної клінічної лікарні імені І.І. Мечникова в Дніпрі заявляє: ковідна реанімація перевантажена, бракує апаратів ШВЛ. Ось які питання треба розглядати.

Наостанок. Нічого доброго ваші дії Україні не принесуть саме тому, що узурпація в цій владі, у цій країні ніколи не проходить. Не треба все прискорювати і, прискорюючись, рухатися шляхом Януковича, бо він закінчив у Ростові. Там саме закінчуватиме і той, хто зараз повністю наслідує його шлях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, не зупиняйтеся, ваше слово наступне.

Вікторія Сюмар.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні

колеги, тут виступав Сергій Рахманін, який розказував вам історію. Напевно, ще ніколи в цьому залі не було так мало людей, які мають якусь історичну або інституційну пам'ять, а дарма! Варто пам'ятати українську історію і чим завершуються ті чи інші перемоги, які здаються такими важливими, а насправді виявляються пірровими. Ось сьогодні вас чекає піррова перемога. Ми почули сьогодні розчарованого спікера, розчарованого у вас – монобільшості, коаліції, у тих людях, яких він привів у цю залу. Він більшою мірою, ніж кожен з вас.

Я розумію розчарування, хоча це не моя емоція. Я не розчарована, бо не була зачарованою. Я не була зачарована казкою про Президента на велосипеді, який дуже скоро пересів у кортежі і переселився до державної дачі, чого, наприклад, не робив його попередник. Який дуже скоро, як виявилось, не просто використовував офшори, а брав участь у відмиванні мільйонів брудних грошей олігарха Коломойського.

Я не була зачарована казкою про нових людей, які тут губилися не просто від незнання якихось законів, а відверто брали участь у корупційних оборудках.

Я не була зачарована на 100 відсотків своїм Генпрокурором, своїм міністром внутрішніх справ і таке інше, які чесно нам сказали ось тут зараз словами лідера «Слуги народу», що своїм – усе, опонентам і ворогам – закон. І цю політику ви втілюєте зараз.

Але, знаєте, я не дарма почала говорити вам про інституційну пам'ять. Ця зала бачила багато. Вона бачила спробу зробити диктатуру сили, але тут ніколи не було диктатури конвертів і бабла, які заперечували право на дискусію. Ось цього в українському парламенті не було ніколи, а зараз це є. Ви заперечуєте право на дискусію лише тому, що працюють інші аргументи, і ці аргументи, на жаль, не про народ, не про Україну, а про ваш конкретний прагматичний інтерес.

Так от, повертаючись до історичної пам'яті. Деякі спікери, яких знімали вже в цьому парламенті, потім вигравали парламентські вибори. Я дуже радила б вам про це не забувати і згадати, що дорога диктатури доводить максимум до Ростова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Підсумовуючи, хочеться зазначити, що дискусія – це саме те, що зараз відбувається тут, у залі. Тому, напевно, ці звинувачення є безпідставними.

Ми завершили обговорення цього питання.

Надійшла заява від двох народних депутатів членів «Опозиційної платформи – За життя» щодо того, аби провести голосування щодо питання порядку денного таємним голосуванням.

Я хочу колегам нагадати частину четверту статті 77 Регламенту, де прямо зазначається, що це голосування здійснюється лише відкритим голосуванням. Вибачте, будь ласка, але це суперечить закону.

Отже, чи готові голосувати народні депутати? Ми переходимо до прийняття рішення. Готові? (*Шум у залі*). Ні. Вибачте, будь ласка.

Готові до голосування? Дякую.

Відповідно до статті 88 Конституції України, статей 76, 77 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про відкликання Верховною Радою Голови Верховної Ради України Дмитра Олександровича Разумкова з посади. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Хочу від нас всіх подякувати Дмитру Олександровичу за роботу і побажати йому подальших успіхів у політичній кар'єрі. Це були важкі два роки, але ми пройшли їх разом з гідністю і честю. Дякую (*Оплески*).

Прошу Апарат Верховної Ради оформити постанову за наслідками прийнятого нами рішення. А зараз передаю слово... (*Шум у залі*).

Покажіть, будь ласка, по депутатських фракціях і групах.

«Слуга народу» – 215, «Опозиційна платформа – За життя» – 0, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 20, «Партія «За майбутнє» – 19, «Голос» – 6, «Довіра» – 18, позафракційні – 6.

Дякую. Передаю слово Стефанчуку Руслану Олексійовичу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо далі. Є пропозиція. Народний депутат Мотовиловець. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Є пропозиція розпочати процедуру обрання нового Голови Верховної Ради України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Колтунович, 1 хвилина з мотивів. З процедури, перепрошую.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний головуючий, я хочу нагадати, що ми приймали рішення уже в рамках цього пленарного засідання щодо проходження і вичерпання порядку денного на проекті Постанови «Про перейменування села Поминик Уманського району Черкаської області» ([№ 5079](#)). Тобто зараз ми маємо ще пройти його і тоді вже далі приймати або не приймати процедурне рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, питання кадрові включаються без включення до порядку денного.

Тому, шановні народні депутати, переходимо до розгляду запропонованого питання – про обрання Голови Верховної Ради України.

Відповідно до статті 88 Конституції України Верховна Рада обирає зі свого складу Голову Верховної Ради України. Обрання проводиться відповідно до вимог Глави 15 Регламенту.

Шановні колеги, я прошу, враховуючи потенційний конфлікт інтересів, далі вести засідання Олену Костянтинівну. Будь ласка.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Добрий день, шановні колеги! Прошу секретаріат надати мені відповідні документи.

Отже, переходимо до розгляду питання про обрання Голови Верховної Ради України. Відповідно до статті 88 Конституції України Верховна Рада обирає зі свого складу Голову Верховної Ради України. Відповідно до статті 74 Регламенту Верховної Ради України кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України пропонуються на пленарному засіданні Верховної Ради депутатськими фракціями (депутатськими групами), народними депутатами. Питання про обрання Голови Верховної Ради України не потребує підготовки в комітетах.

Зараз пропонується оголосити перерву на 30 хвилин для засідання депутатських фракцій і груп щодо узгодження кандидатур, які будуть запропоновані на посаду Голови Верховної Ради України. Це потребує голосування, якщо народні депутати погодяться на таку процедуру. Прошу підготуватися до голосування.

Отже, ставлю на голосування пропозицію оголосити 30-хвилинну перерву в засіданні, провести засідання депутатських фракцій і груп щодо узгодження кандидатур, які будуть запропоновані на посаду Голови Верховної Ради України. Прошу голосувати, шановні колеги.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

Оголошується перерва на 30 хвилин.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, прошу займати свої місця. Я так розумію, що вже проведені засідання депутатських фракцій і груп. У нас є також народні депутати, які можуть висувати і зайняти позицію самовисунення кандидатами на посаду Голови Верховної Ради України.

Я прошу всі депутатські фракції і групи і народних депутатів України вносити кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України.

До мене звернулася фракція політичної партії «Слуга народу» з пропозицією про висунення кандидатури Стефанчука Руслана Олексійовича народного депутата України дев'ятого скликання на посаду Голови Верховної Ради України.

Є також пропозиція від народних депутатів Клименко, Васильченко, Лозинського, Піпи, Рущишина, Стефанишиної, Устінової, Шараськіна про висунення кандидатури на посаду Голови Верховної Ради України народного депутата Железняка Ярослава Івановича.

Чи є ще якісь пропозиції?

Ірина Геращенко, «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую.

Шановні колеги, ми звертаємося спочатку до президії з проханням дати роз'яснення і потім поінформуємо вас про наше рішення.

Відбулося засідання фракції «Європейська солідарність», ми прийняли рішення делегувати на посаду Голови Верховної Ради нашого кандидата. Але просимо дати роз'яснення. Нагадаю, що згідно із законом щодо антикорупційної діяльності всі кандидати на посаду Голови Верховної Ради чи Першого заступника, чи заступника мають подати свої декларації. Очевидно, що це так само потребує підготовки, особливо, якщо пройшла повна перевірка і потрібно внести певні зміни.

Хочемо запитати у вас, чи ми маємо право для підготовки декларації взяти добу і завтра цю процедуру вносити на голосування? Зараз ми не про затягування питання говоримо, колеги, а справді, хочемо висунути в кандидати нашого колегу, в якого відбулася повна перевірка декларації.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановна Ірино Володимирівно! Відповідно до частини третьої статті 74 Регламенту України буде запропонована після того, як ви озвучите свої кандидатури на посаду, ще 30-хвилинна перерва, щоб і Апарат Верховної Ради підготував усі документи стосовно цих кандидатур, які будуть роздані народним депутатам України.

Що стосується заповнення декларації, то на основі вже поданої декларації, наскільки я розумію, просто поновити цю декларацію.

Я змушена діяти відповідно до Регламенту Верховної Ради України, тому в мене буде зараз 30 хвилин, якщо ви не встигнете, я можу взяти ще 30 хвилин, до години, ви підготуєте ці документи.

Чи є ще якісь кандидатури? Чи є ще в когось якісь пропозиції?

Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Фракція «Європейська солідарність». Я пропоную на посаду Голови Верховної Ради Гео Лероса.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Чи будуть ще в когось якісь пропозиції?

Гео Лерос. Будь ласка.

ЛЕРОС Г.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я пропоную на посаду спікера парламенту Олексія Гончаренка.

ГОЛОВУЮЧА. Олексій Гончаренко, так.

Чи є ще якісь пропозиції?

Будь ласка, допоможіть, Апараті Верховної Ради, розібратися саме з поданням декларації кандидата на посаду Голови Верховної Ради.

Будь ласка, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, фракція «Європейська солідарність» погоджується з тим, що після всього, що відбувається в парламенті, сюди треба знову повернути гідність. Хто може більш гідно представляти Голову Верховної Ради України, ніж Яна Зінкевич. Нове обличчя, людина, яка врятувала тисячі життів наших військовослужбовців. Людина, яка зможе повернути до президії Верховної Ради України гідність, законність, повагу. Тому наш кандидат – це Яна Зінкевич.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за подану кандидатуру.

Андрій Герус, «Слуга народу». Будь ласка.

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна головуюча, якщо можна – з процедури. Дивіться, є кандидатура Ярослава Железняка. Сьогодні він займає вже дві посади – голова фракції і заступник голови комітету. Якщо ми його раптом оберемо, буде третя посада. Пропоную спочатку звільнити його із займаних посад, принаймні з однієї з двох.

ГОЛОВУЮЧА. Ми до обговорення кандидатур підійдемо пізніше. Тому ви зарано це обговорюєте. Кожен має право подати: і депутатська фракція, і депутати, у тому числі й ви можете подати свою кандидатуру. Дякую.

Чи є ще якісь кандидатури? Усі висловили свої побажання? Дякую.

Отже, зараз внесені пропозиції стосовно таких кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України: народний депутат Стефанчук Руслан Олексі-

йович, народний депутат Железняк Ярослав Іванович, народний депутат Гео Лерос, народний депутат Олексій Гончаренко і народна депутатка Яна Зінкевич.

Відповідно до частини третьої статті 74 Регламенту до початку обговорення запропонованих кандидатур у депутатських фракціях і депутатських групах Апарат Верховної Ради надає депутатам відомості про кожну з них.

Відповідно до статті 28 Регламенту оголошується перерва на 30 хвилин для забезпечення надання Апаратом Верховної Ради цих відомостей. Прошу Апарат Верховної Ради якнайшвидше надати відомості про кандидатів на посаду Голови Верховної Ради.

Дякую.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧА. Шановні народні депутати, на жаль, ще не готові всі документи наших кандидатів на посаду Голови Верховної Ради України, тому я оголошую перерву ще на півгодини. Будь ласка, Апараті Верховної Ради, прошу прискорити цю процедуру, чим швидше закінчимо, тим буде краще.

Дякую.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, будь ласка, запросіть народних депутатів зайняти свої місця в залі, через 2 хвилини ми розпочинаємо нашу роботу.

Прошу працівників Апарату роздати всі друковані матеріали кандидатів на посаду Голови Верховної Ради України. Будь ласка.

Шановні народні депутати, давайте продовжимо нашу роботу, щоб ми могли впродовж години розглянути питання про обрання Голови Верховної Ради України, як це передбачено Регламентом. Зараз роздаються вам усі документи. Згідно з вимогами частини другої статті 74 Регламенту Верховної Ради нам необхідно прийняти рішення про перехід до обрання і обговорення кандидатур.

Відповідно до частини другої статті 74 Регламенту вноситься пропозиція перейти до обговорення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України. Ми зараз повинні проголосувати і набрати 226 голосів, щоб перейти до обговорення цього питання.

Будь ласка, шановні народні депутати, займіть свої місця. Готові голосувати?

Отже, відповідно до частини другої статті 74 Регламенту ставлю на голосування пропозицію перейти до обговорення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 191.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги... *(Шум у залі)*.

Покажіть, будь ласка, по депутатських фракціях і групах.

Я попросила бути тут за десять хвилин на 14 годину. Що означає, бути неготовими? Треба, щоб народні депутати були на своїх місцях (*Шум у залі*).

Давайте обговоримо, будь ласка, з процедури.

Будь ласка, Сергію Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. Фракція «Батьківщина». Оскільки ми бачимо, що фракція «Слуга народу» працювати не хоче і свідомо довела парламент до кризи, пропоную оголосити перерву, оскільки немає бажання сьогодні працювати, зібратися завтра зранку. Нехай вони хоч трохи попрацюють, бо не звикли працювати. І дати можливість підготуватися до позачергового пленарного засідання, яке розпочнеться через дві години.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Шуфрич Нестор Іванович, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, незважаючи на те, що ми не сприймали цієї антирегламентної процедури відкличання спікера і призначення нового Голови Верховної Ради України, ми вам не заважали. Але зараз відбувся безперечний факт: Верховна Рада відмовилася розглядати це питання сьогодні.

Тому я прошу пані головуючу закрити пленарне засідання і повернутися до цього питання завтра.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Артур Герасимов, «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановна пані головуюча, шановні колеги, шановні українці! Щойно не було проголосовано рішення Верховної Ради України щодо розгляду питання про обрання спікера. Це рівно те, про що ми попереджали, тому що навіть на підготовку документів для кандидатів було виділено недостатньо часу.

Але ми повністю підтримуємо наших колег з опозиції, які щойно запропонували закрити сьогодні засідання і завтра зібратися і в нормальному режимі, з повною підготовкою переходити до обговорення цього питання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Андрій Мотовиловець, «Слуга народу». Будь ласка.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Прошу повторно поставити це питання на голосування для того, щоб зал проголосував (*Шум у залі*). Це процедурне рішення, ніяких проблем немає, щоб ще раз проголосувати це питання. Будь ласка, я прошу вас ще раз поставити його на голосування (*Шум у залі*).

У нас було дві перерви. Члени фракції «Слуга народу» не зорієнтувалися і не встигли прийти до залу. Будь ласка, ми готові підтримати. Прошу ще раз поставити на голосування.

Дякую (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧА. Знаєте... (*Шум у залі*).

Ярослав Железняк, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, а ви ж так часто з цієї трибуни і на ефірах розповідали про численні переголосування, які були за попередніх скликань. Не можна вже так, треба дотримуватися Регламенту.

Тому я підтримую думку колег. Думаю, що почекає посада ще один день. У нас є порядок денний. Пропоную або закрити засідання, або перейти до питань ратифікації.

Я вчора і протягом тижня багато чув, що парламент мало працює. Давайте тепер перейдемо до праці або відкладемо кадрове питання щонайменше до п'ятниці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, я, відверто кажучи, працювала і в попередніх скликаннях, і в цьому скликанні маю таку можливість працювати. Тому попрошу всіх заспокоїтися, бо ми насправді не проголосували за початок обговорення кандидатур, а почали розглядати це питання, а це трохи інші речі (*Оплески*). Не треба мені аплодувати, потрібно бути на своїх місцях і працювати (*Оплески*).

Чи всім роздали друковані матеріали? Чи всі народні депутати задоволені з цього питання? Ви незадоволені? Керівники фракцій, будь ласка, підготуйте всім депутатам з ваших фракцій, у кого ще немає, документи стосовно кандидатів на посаду Голови Верховної Ради.

Ставлю ще раз на голосування пропозицію про початок обговорення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради. Це не питання включення цього питання, я ще раз кажу. Будь ласка, займіть свої місця, я більше цього робити не буду. Хочу, щоб ми якнайшвидше вирішили це питання і приступили до нормальних питань порядку денного, які цікавлять людей (*Оплески*).

Отже, відповідно до частини другої статті 74 Регламенту вноситься пропозиція перейти до обговорення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України. Прошу голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Переходимо до обговорення кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України. Пропонується такий порядок обговорення, який передбачений статтею 75 Регламенту (*Шум у залі*). Можна трохи заспокоїтися, ви зараз будете обговорювати всі кандидатури.

Отже, виступ кандидатів з доповіддю щодо програм своєї майбутньої діяльності – до 20 хвилин, відповіді кандидатів на запитання народних депутатів – до 9 хвилини. Надається 1 хвилина на кожне усне запитання та по 2 хвилини на відповіді на нього. Виступи від депутатських фракцій і груп – до 21 хвилини, по 3 хвилини на кожен. Виступи народних депутатів – до 9 хвилин, і прийняття рішення.

Відповідно до статті 75 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування зазначений порядок розгляду цього питання. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Прошу показати по депутатських фракціях і групах.

Дякую.

Відповідно до статей 31¹, 37 Регламенту Верховної Ради України надаю слово кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – народному депутату Руслану Олексійовичу Стефанчуку для публічного оголошення про конфлікт інтересів.

Руслан Олексійович.

СТЕФАНЧУК Р.О., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Я публічно оголошую про конфлікт інтересів і не братиму участі у голосуванні за кандидатури.

ГОЛОВУЮЧА. Зараз, ще до вас... (*Шум у залі*). Ми спочатку стосовно кандидатів, а потім з процедури.

Відповідно до статей 31¹, 37 Регламенту Верховної Ради України надаю слово кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – народному депутату Железняку Ярославу Івановичу для публічного оголошення про конфлікт інтересів. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Оголошую про конфлікт інтересів і прошу надати мені потім слово з процедури.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Відповідно до статей 31¹, 37 Регламенту Верховної Ради України надаю слово кандидату на посаду Голови Верховної Ради – народному депутату Леросу Гео Багратовичу.

Будь ласка, ваше слово про конфлікт інтересів.

ЛЕРОС Г.Б. Оголошую про свій конфлікт інтересів та не братиму участі в голосуванні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. І в обговоренні також. Дякую.

Відповідно до статей 31¹, 37 Регламенту Верховної Ради України надаю слово кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – народному депутату Гончаренку Олексію Олексійовичу для публічного оголошення про конфлікт інтересів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Публічно оголошую про конфлікт інтересів, не голосуватиму і не братиму участі в обговоренні цього питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Відповідно до статей 31¹, 37 Регламенту Верховної Ради України надаю слово кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – народному депутату Зінкевич Яні Вадимівні для публічного оголошення про конфлікт інтересів.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Публічно оголошую про конфлікт інтересів та брати участі в голосуванні та обговоренні не буду.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, слово надається... А, ще у нас з процедури Микола Стефанчук. Будь ласка.

СТЕФАНЧУК М.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 187, Хмельницька область, політична партія «Слуга народу»). Відповідно до частини шостої статті 37 Регламенту Верховної Ради народний депутат бере участь у голосуванні з питань, щодо яких у нього наявний конфлікт інтересів, за умови публічного оголошення про це під час пленарного засідання Верховної Ради, на якому розглядається відповідне питання.

Я заявляю про конфлікт інтересів і відповідно до норми Регламенту братиму участь у голосуванні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Чи є в когось ще відповідні заяви про конфлікт інтересів? Немає. Можемо переходити до розгляду питання.

Отже, слово надається кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – народному депутату України Стефанчуку Руслану Олексійовичу. Будь ласка (*Оплески*).

СТЕФАНЧУК Р.О. Вельмишановні колеги, сьогодні маю честь вдруге за каденцію Верховної Ради дев'ятого скликання стояти перед вами, виголошуючи програму своєї діяльності.

Насамперед хочу почати зі слів вдячності передусім фракції «Слуга народу», яка є президентською силою та надала мені великий мандат довіри і висунула на посаду Голови Верховної Ради України. Понад два роки тому, виголошуючи свою доповідь як кандидат на посаду Першого віце-спікера, я сказав, що цей етап насамперед ми можемо пов'язати з двома головними речами – з довірою і відповідальністю. Вважаю, що ці основні постулати не втратили своєї актуальності.

Парламент як єдиний орган законодавчої влади в Україні завжди був тим місцем, де перепліталися політика та законотворчість. Але, як на мене, у парламенті інколи буває дуже забагато політики і не дуже багато фахової законотворчості.

Посаду Голови Верховної Ради України, її призначення, я бачу в тому, щоб ми доклали максимум зусиль не для особистого піару, а для підвищення саме якості нашого законодавства. Адже творити якісне законодавство – наша з вами головна задача.

Почнемо зі справ. Мені надзвичайно приємно, що саме я був особисто причетний до тих ініціатив, які можуть бути безпосередньо фундаментом подальшого вдосконалення законодавства. Це законопроекти про референдум, про правотворчу діяльність, про кримінальну відповідальність за кноподавство, про дерадянізацію законодавства, про рекодифікацію цивільного законодавства, і таких законопроектів ми подали дуже багато. Ми працювали в робочих групах, дискутували, прагнули зробити наше законодавство кращим. До того ж особливо приємно, що за половину нашої каденції, за оцінками громадських організацій, я продовжую залишатися одним з тих народних депутатів, який не подав жодного законопроекту з корупційними ризиками.

Крім цього, вперше в історії українського парламентаризму ми разом почали системно займатися плануванням законотворчої діяльності, затвердили відповідні плани законопроектної роботи на 2020-2021 роки, а попереду ще багато роботи і нереалізованих завдань, тож треба невідкладно ставати до спільної праці.

Сподіваюся, що всім роздана моя автобіографія, однак впевнений, що за два роки спільної роботи ви знаєте про мене все. Можливо, навіть більше, ніж я про себе знаю, з моїми плюсами, мінусами, з моїми перемогами та помилками. Тому, на відміну від інших кандидатів, для мене сьогоднішній день є певного роду звітом про мою роботу впродовж останніх понад двох років.

Шановні колеги, сьогоднішній день є достатньо символічним. Саме 7 жовтня 1993 року був прийнятий Закон «Про назву, структуру і кількісний склад нового парламенту України». Цим актом вперше на законодавчому рівні було опозиціоновано Верховну Раду України як парламент, окреслено професійну основу його діяльності, що стало потужним поштовхом розвитку парламентаризму в майбутньому.

Друзі, ми прожили разом понад два роки, у нас є унікальний шанс своєю працею довести, що парламент є місцем прийняття нагальних і важливих для людей і держави рішень. Попереду ще багато викликів і завдань, давайте пройдемо їх з гідністю.

Хочу завершити, як і починав, зі словами вдячності. Хочу подякувати тим народним депутатам, що підтримують і проголосують за мене, я спробую виправдати вашу довіру.

Я хочу подякувати тим, хто не підтримає мене і не проголосує, тому що для мене це дороговказ, як стати кращим. Окремо хочу подякувати своїм колегам з президії – Олені Костянтинівні, яка блискуче веде сьогоднішнє засідання, та Дмитру Олександровичу, який увесь цей час вів наш парламентський корабель.

Хочу подякувати колегам, які разом зі мною будуть претендувати на посаду Голови Верховної Ради України. Це велика честь і однозначно висока відповідальність, проте лише разом ми можемо зробити це.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Героям слава!

Прошу записатися народних депутатів на запитання до кандидата на посаду Голови Верховної Ради України. Будь ласка.

Олег Волошин, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ВОЛОШИН О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Пане Руслане, я не знаю, чи володієте ви французькою мовою, але ви фаховий юрист і точно знаєте походження слова «парламент». Це від французького слова «*parole*» – говорити. Це передусім місце для дискусій.

Завдання парламенту – бути представником усього суспільства. Це унікальна в цьому сенсі інституція, думаю, як фаховий юрист ви блискуче знаєте. Саме тому парламенти в усіх країнах і є органами законотворчості. Тому що суспільство делегує право ухвалювати закони тій структурі, де представлене все суспільство, тому що за Президента, навіть за якого проголосували 73 відсотки голосів, усе-таки 27 відсотків не проголосували, а в парламенті представлені всі.

Чи готові ви гарантувати, що парламент буде передусім саме місцем для дискусій і, так, для політичних дискусій? Тому що це воля всього українського народу, а не лише виборців «Слуги народу».

Дякую.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую за запитання. З приводу знання французької мови. *Je ne parle pas français, je parle anglais.* Я не володію французькою, але трохи розуміюся на англійській мові.

Шановні колеги, дуже вдячний за це запитання. Цілком підтримую ту позицію, що парламент – це місце для дискусій, парламент – це представництво всієї України. Я гарантую, що в разі довіри, яку ви надасте мені, я докладу всіх зусиль, щоб так і залишалося надалі.

Дякую, Олегу Анатолійовичу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Юрій Загородній, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І. Дякую.

Прошу передати слово Нестору Івановичу Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧА. Нестор Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Пане Руслане, у мене до вас два запитання.

Перше. Сьогодні Україна займає у світі одне з перших місць за добовою смертністю від COVID-19 і одне з останніх у Європі, якщо не останнє на сьогодні, щодо рівня вакцинації. Не вистачає центрів вакцинації, вони домінують лише у великих містах.

У мене перше запитання. Чи будете ви вимагати, щоб народні депутати ходили в масках?

Друге. Дмитро Разумков вчора своїм розпорядженням суттєво збільшив можливість присутності журналістів у кулуарах Верховної Ради, але є обмеження. Заради стимулювання і демонстрації нашої поваги до вакцинації я звертаюся до вас як до імовірного майбутнього Голови Верховної Ради України зняти всі обмеження із журналістів, які пройшли повну вакцинацію, щоб вони вільно пересувалися кулуарами.

Ваша позиція, будь ласка.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую, вельмишановний Несторе Івановичу.

Усе, що я буду вам відповідати, казатиму винятково з власного прикладу. Як на мене, стільки скільки ношу маску я в цій залі, мабуть, мало хто може похвалитися. Ви також це робите, я вам дуже вдячний.

Друге. Так, я вакцинований двічі *Covishield* і вважаю, що вакцинація – це те, що має бути в кожного громадянина, який відповідальний не лише за своє здоров'я, а насамперед за безпеку інших колег, які перебувають у залі, на вулиці і поруч.

Тому, так, я постійно робитиму зауваження, якщо хтось не дотримуватиметься тих інфекційних, епідеміологічних обмежень, які передбачені в законодавстві України.

Що стосується журналістів та інших колег, які перебувають у приміщенні парламенту. Безперечно, думаю, що ми спочатку проведемо консультації з медичним комітетом, щоб зрозуміти логіку і механіку того, у який спосіб ми

можемо діяти в межах карантинних обмежень у стінах парламенту, щоб це жодним чином не порушувало ані права народних депутатів, ані права журналістів на свободу слова, але в той же час гарантувало кожному тут право на життя, здоров'я і особисту безпеку. Думаю, що разом ми зможемо це зробити. Якщо буде необхідність, відповідне рішення може прийняти парламент. Тому думаю, що це буде справедливо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Галина Третьякова, «Слуга народу». Будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановна головуюча. Пане Руслане, ви для мене зразок законотворчої діяльності. Хочу запитати одне сенсове питання щодо нашого Регламенту і три простих.

Як ви ставитеся до того, щоб запровадити в українському парламенті дебати? Коли дві сили – за і проти – у дискусійному змаганні на інтелектуальному рівні кажуть про те, що є плюсом, що мінусом, але звертають увагу не один на одного як на особистості, а саме на тему законопроекту, це і є суттю змагання. Це перше.

Ще три запитання. Чи є рецепти від поправочного спау і чи можуть бути дебати рецептом від поправочного спау? Чи буде при вас формуватися порядок денний – прохідний і непрохідний, і як ви до цього ставитеся? А також щодо вашого плану законопроектної роботи, який ви, власне, запровадили у парламенті. Чи будуть законопроекти, які в цьому плані і прийняті постановою Верховної Ради, мати пріоритет під час дискусії в залі?

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую. Дуже вдячний, Галино Миколаївно, за фахове запитання.

Почну з першого. Як я відповідав Олегу Анатолійовичу, парламент – це місце для дискусій. Для якісних, хороших і продуктивних дискусій. Тому якщо зал вирішить, що дебати є тією формою, яка дасть можливість підняти рівень дискусії і рівень якісних рішень, безперечно, ми будемо запроваджувати це і шукати ті форми, які найкраще підійдуть для того, щоб добитися передусім якості українського законодавства.

Що стосується плану законопроектної роботи. Безперечно, я глибоко переконаний, що та робота, яка проводиться в комітетах, і та, яка потім проходить через Погоджувальну раду, не повинні лягати у смітник. Ми разом маємо формувати стратегічний план розвитку законодавства України.

Станом на сьогодні законодавство України становить понад 1 мільйон 40 тисяч нормативно-правових актів. Це катастрофа для правової системи України. Ми говоримо про те, що в нас погані суди. Є питання до судів, але чи продукуємо ми всі ту якість законодавства, яка забезпечить єдність та сталість судової практики? Мені видається, з цим є великі проблеми.

Тому, безперечно, План законопроектної роботи – це розроблена мапа діяльності парламенту, яка базується на стратегічних пріоритетах нашої держави і повинна враховуватися однозначно під час роботи парламенту як єдиного органу законодавчої влади в державі. Тому, якщо ми прийняли рішення щодо плану законопроектної роботи, то повинні рухатися далі та виконувати його. Ми повинні зробити все, щоб народ України розумів і знав, і прогнозував діяльність парламенту, і після цього міг запитати, чи досягли ми тих показників, про які ми говорили, чи ні.

Але ще раз підкреслюю, питання законів – це не питання кількості, а питання якості законодавчого регулювання.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Олексій Устенко, фракція «Слуга народу».

УСТЕНКО О.О. Руслане Олексійовичу, вітаю! Вітаю, пані головуюча! У мене два запитання. Головне запитання. У нас уже достатньо довгий час тимчасово виконуючий обов'язки Керівника Апарату Верховної Ради. Пам'ятаєте, що ми разом тут, у залі, проголосували, щоб не було тимчасово виконуючих обов'язки міністрів. Скажіть, будь ласка, чи буде в нас заміна, чи буде той самий? Чи буде призначений він Верховною Радою?

Друге запитання щодо Регламенту. Скажіть, будь ласка, якщо в нас, справді, до будь-якого законопроекту можна подати безліч поправок, що будь-який законопроект може бути заблокований, як з цим боротися? Можливо, якщо там буде багато таких прецедентів, то можемо збільшити час роботи Верховної Ради для того, щоб працювати ще більше. «Слуга народу» готова до цього, щоб багато рішень, які потрібні й на часі, ми могли прийняти. А не так, щоб голосування за поправки, які...

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую.

З вашого дозволу почну з першого запитання – з приводу Апарату. Безперечно, Апарат Верховної Ради – це дуже фахова інституція з інституційною пам'яттю, яка може передавати свої знання, навички і вміння. Але дуже правильно, що за кожен посаду і за кожен функцію у Верховній Раді повинна відповідати конкретна відповідальна особа. Тому питання Керівника Апарату, безперечно, буде стояти. Але воно буде дискутуватися разом з вами, і врешті-решт, це рішення приймає парламент України. Тому як на мене, цю дискусію ми обов'язково проведемо.

З приводу питань, які стосуються поправочного спау чи, як його вже у Європі називають, поправочного цунамі. Безперечно, думаю, що нам треба самим до себе підійти відповідально, щоб ті якісні поправки, які подаються і, справді, є важливими для прийняття кожного законодавчого акта, не потонули в кількості тих поправок, які подаються з іншою метою – затягнути час. Однак

думаю, що ми разом знайдемо ті механізми. Проте найкращий механізм – це все-таки спілкування. Тому що парламент, ще раз підкреслюю, – місце для дискусій, спілкування і компромісів.

Думаю, що ми разом віднайдемо той правильний механізм, який буде застосований і прийнятий усіма. Важливо, щоб при цьому, справді, не порушувалися конституційні права народних депутатів на законодавчу ініціативу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Руслане Олексійовичу. Прошу займати своє місце.

Слово надається кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – Железняку Ярославу Івановичу. Будь ласка, пане Ярославе.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Добрий день ще раз, шановні колеги! Я не буду брати участі в обранні, я не подав відповідних документів і, чесно кажучи, не бачу в цьому жодного сенсу.

Тому можете вважати мій виступ як самовідвід.

Але якщо я вже маю можливість виступати з цієї трибуни, не буду довго тягнути час і скажу те, що хотів сказати. Насамперед дякую своїм колегам, які висунули мене на цю посаду. Дуже дивно, що посади за голосування обіцяли їм, а висувають на цю посаду мене. Але я візьму самовідвід. Це перше.

Друге. Я, справді, вважаю, що не підійду вам як Голова парламенту, тому що я робив би те саме, що робив попередній Голова парламенту – дотримувався Регламенту. А я так побачив, що це не дуже цінується в цій залі.

Третє. Вважаю, що посада Голови парламенту, справді, належить або владі, або афілійованим до неї представникам, які не зможуть сказати «ні» ані пану Президенту, ані його найближчому оточенню, яке сидить в Офісі Президента.

Тому знову-таки дуже дивно, що колеги саме мене висунули на цю посаду. За цим критерієм підходять інші кандидатури, під цим висуванням.

Шановні колеги, я не братиму участі в цьому голосуванні і не бачу ніякого сенсу зараз продовжувати обговорення. Я бачу достойних колег з опозиції, які висунули свої кандидатури. Це Гео Лерос. Щонайменше деяким представникам з вашої команди буде важче його виносити з крісла спікера, аніж із цієї трибуни. Тому прошу його підтримати.

Яна Зінкевич. Вона не лише буде Головою парламенту, а як лікар зможе, напевно, вилікувати деяких присутніх тут, у тому числі від ментальних проблем.

Або якщо ми хочемо додати драйву, то можемо призначити на Голову парламенту представника півночі Одещини. Щонайменше, думаю, дебати стануть набагато яскравіші, не лише по поправках.

Шановні колеги, я прийшов у парламент, розуміючи, що це складна робота, але її треба робити за правилами. Я не хочу брати в цьому участі, тому знімаю свою кандидатуру і прошу підтримати колег.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Ярославе Івановичу.

Слово надається кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – Леросу Гео Багратовичу. Будь ласка.

ЛЕРОС Г.Б. Шановні колеги, я добре розумію, що жодного сенсу в цьому голосуванні немає і все вже давно вирішено в Офісі Президента. У майбутньому голосуванні я свою кандидатуру зніму, але хочу сказати вам кілька речень.

Посада Голови Верховної Ради – це посада людини, яка повинна бути рівновіддалена від усіх політичних сил. Це повинна бути людина, яка не заінтересована в лобіюванні інтересів Офісу Президента.

За ці два роки парламент дуже змінився, змінився кожен з вас. Ми бачимо ваші підходи, вашу нахабну політику, як каже Президент України, яка стала основою. Бачимо, що узурпація влади Зеленським веде до диктатури. Навіть керівник вашої фракції сказав, що корупція в ДНК кожного українця. Такі люди є ворогами України, бо підчиняються головному ворогу України – пану Зеленському.

Коли ми збирали кошти у 2014 році для того, щоб допомагати нашим воїнам на сході України, саме у 2014 році Зеленський через офшори купляв собі квартири в Лондоні. Коли українці гинули на сході України, Зеленський «гинув» під час зйомки серіалу «8 перших побачень» у Москві. Це у 2014 році.

Офіс Президента став центром корупції на сьогодні. Ми, парламент, повинні стати стримувачем та противагою, але надалі парламент узурпується Зеленським та Офісом Президента. Парламент є останнім запобіжником до диктатури, але ви зараз ставите контрольовану людину для того, щоб максимально узурпувати владу.

Згадайте ТСК стосовно «вагнерівців». Офіс Президента рік не давав створити цієї ТСК. І тиждень тому ми дізналися, що Зеленський є зрадником України, бо він персонально злив цю спецоперацію і скоїв державну зраду. Він разом зі своїм Єрмаком повинен сидіти у в'язниці.

Далі. Найкраще питання, яке можна було поставити сьогодні Президенту Зеленському: вам не соромно, пане Президенте, за ці два з половиною роки? Ви залишаєте єдиний шлях для людей – це революція, бо ви повністю узурпували владу. Тепер замість фотографій пана Зеленського (як він колись казав, що можете вішати фотографії своїх дітей), ви можете сміливо вішати фотографії Єрмака та Зеленського, бо кожен з них став для вас богом і царем. Ви бігаєте туди і підчиняєтеся виключно їм.

Наостанок. Єдине, що я хочу вам сказати від імені українців, пане Єрмак та пане Зеленський, що ви – брехун, узурпатор і зрадник.

ГОЛОВУЮЧА. Я правильно розумію, пане Лерос, що ви знімаєте свою кандидатуру?

Дякую (*Шум у залі*).

Він зняв свою кандидатуру. Почитайте Регламент.

Слово надається кандидату на посаду Голови Верховної Ради України – Гончаренку Олексію Олексійовичу. Продовжуємо драйв. Будь ласка, увага.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Я так і бачу радість колег, які уявляють, як я веду засідання Верховної Ради (*Оплески*). Це надзвичайно приємно. Я насправді хочу розповісти всім, що ж відбувається зараз у Верховній Раді України.

Справа в тому, що на екваторі, бо зараз у Зеленського екватор, у цього парламенту екватор – рівно пів терміну відпрацювали, на екваторі Зеленський вирішив, що йому мало одного терміну, треба два. Ну, що тут зробиш?

І почалися ревності. З'явилося таке відчуття, що Разумков саме заважає. Як таке може бути? Тим паче що Верховна Рада має, як собачка, стрибати за першим словом з Банкової. То ж треба чітко змінити ситуацію. Тому вирішили Разумкова знести. Ну, що і зробили, як ми всі бачили. І тепер у нас посада спікера Верховної Ради вакантна.

До речі, хочу нагадати – спікера Верховної Ради. Володимире Олександровичу Зеленський, спікер – це від слова *speak* (говорити). А ви хочете, щоб тут усі сиділи і мовчали, і дивилися вам у рота. Ну, так воно точно не буде. Звичайно, тепер ця посада вакантна, і ми маємо обрати нового Голову.

Я хочу вам сказати, що моя програма дуже проста: зробити Раду знову верховною, зробити парламент знову важливим, перетворити офісно-президентську республіку на парламентсько-президентську республіку.

Для цього, по-перше, що я зроблю? Тут стоїть такий телефон з написом «Президент України», я вирву його з цього місця і викину. Його там не має бути. Це має бути парламентсько-президентська держава! (*Оплески*). І в цій державі кожен займеться своєю справою. Офіс-менеджер Андрій Єрмак почне купувати каву, чай і папір для принтера, коли він там скінчиться. У нас кожен буде займатися своїм. Їдальнею займеться Коля-Велюр (*Оплески*).

У нас сьогодні хтось згадував Олексія. Так хочу сказати, що Нестор піде до «Кварталу 95», бо там з недавніх пір немає чим грати на роялі, він зможе виконати цю роль. У нас є «офшорний діджей Браун», який отримає звання народного артиста України і піде з гастролями по країні, а може й по світу, є що розповісти всьому світові. Тож кожен займеться своєю справою.

Володимир Зеленський займеться своєю справою – міжнародною. Він уже відвідав Оман і Катар. Це замало, треба далі – Сейшели, Маврикій, Барбадос, Антигуа. Велика програма в Президента, він може їхати і займатися. А парламент України займеться роботою, займеться державою, займеться пенсіонерами, лікарями, вчителями, зарплатами, тарифами.

Ми, безперечно, усі ці питання вирішимо. Ми працюватимемо з ранку й до ночі для наших громадян. Я це вам можу пообіцяти. Ми це точно стовідсотково зробимо.

Друзі, я хочу сказати, щоб не було так, що досвід... До речі, тут лунало про мови: *i am speak english, je parle français*. Якщо треба, ми ще вивчимо потрібні мови, щоб кожному у світі донести позицію України і захистити її.

Маю досвід головування – головував у Одеській обласній раді. Повірте мені, це також дуже шановне зібрання. Знаю, як навести лад, коли один бігає невідомо за чим, інший пляшки пива тягає з магазину. Я вас до ладу приведу, хлопці й дівчата. Усе буде тут гаразд.

Тому, друзі, я свою програму висловив, сподіваюся на вашу підтримку.

А наостанок я хочу... Знаєте, сьогодні у світі є іменинник, звати його Володимир Путін. Давайте вперше разом нагадаємо цьому імениннику, Володимир Путіну, на весь світ українську народну пісню, до речі, з Харкова. Давайте йому її нагадаємо і скажемо: Путін... Ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла (*Оплески*).

Отак і будемо працювати!

ГОЛОВУЮЧА. До вас ще будуть запитання, Олексію Олексійовичу, вертайтеся назад. Єдине, що я вас все-таки попросила, тут не хлопці й дівчата, а пані та панове. Добре? Дякую.

Запишіться, будь ласка, на запитання, шановні колеги, якщо вони у вас є.

Володимир Тимофійчук, «Слуга народу». Будь ласка.

ТИМОФІЙЧУК В.Я., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 89, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Передайте слово Бужанському.

ГОЛОВУЮЧА. Бужанський, «Слуга народу». Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Олексію, мені раптом згадалося, що ви вже працювали у Верховній Раді попереднього скликання. То скажіть, будь ласка, а що саме заважало вам відірвати той телефон та викинути тоді, коли шановний Петро Олексійович був Президентом, був інший спікер – Андрій Володимирович, коли 17 разів голосували, наприклад, закон про мову з порушенням Регламенту? Чому тоді ви не зробили цього, не відірвали шнур та викинули той телефон? (*Оплески*).

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Дуже класне запитання. Я, до речі, працював не лише у Верховній Раді, а ще й делегат України в Парламентській асамблеї Ради Європи, і такий досвід маю.

А щодо вашого питання, ви розумієте, у чому справа? Справа в тому, про що по тому телефону розмовляють. Коли Петро Олексійович дзвонив Андрію

Володимировичу, він говорив про обороноздатність держави, про санкції проти Російської Федерації (*Шум у залі*).

Про те, що треба захищати країну. Про те, що коли хтось грав на роялі, хтось захищав державу (*Шум у залі*). Про те, що на сході не треба зазирати нікому в очі, а потрібно боронити державу. Про те, що кожен день був бій, і не бій один проти одного, як ви тут влаштували, а бій з ворогом, про якого ви забули і тим самим робите йому найкращий подарунок. Ось що було тоді, а ось що ви зробили зараз (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Наступне запитання. Олександр Качура, «Слуга народу». Будь ласка.

КАЧУРА О.А. Фракція «Слуга народу». Не знаю, як у спікери, а у «Квартал 95» після цього виступу вас можуть взяти. Це перше.

Думаю, що у вас є хороший наставник – Андрій Парубій, і ви точно не будете порушувати Регламент. Якщо ви хочете передати привіт Путіну, то передайте через свого дядька, який працює у «Газпромі» і вам, пам'ятаєте, 700 тисяч (у декларації відобразили) подарував.

Наостанок. Скажіть, будь ласка, як ви поєднуватимете роботу спікера Верховної Ради з тим, що ведете передачу «Гончаренко рулить», *Telegram*-канал, *YouTube*-канал? Як ви це все встигатимете? Ви що, «человек-оркестр», чи що, Олексію? (*Шум у залі*).

Я ще не завершив. Олексію, скажіть, будь ласка, вам не соромно взагалі? Може, ви зараз, користуючись нагодою, вийдете з фракції? Трубу Медведчуку, ви не пам'ятаєте, хто передавав? (*Оплески*).

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Ну, судячи з вашого запитання, вас навіть у «Квартал 95» не візьмуть. Ну, і «Дизель шоу» вам також не світить, бо для цього треба хоч якісь дані мати. Це перше.

Друге. Знаєте, я особисто трохи інакше ставлення до гумору, і яким він має бути.

Запитання про те, що несоромно. Коли це питаєте ви, то це дуже дивно чути. Люди, які соромляться кожного дня на весь світ, коли на перших шпальтах усіх світових видань Президент з офшорами. До речі, СБУ, Баканов, я для тебе також знайду справу, займешся знов офшорами, як ти робив це раніше для Зеленського.

Тож кожен займеться своїм і кожен відповідатиме за своє. А я, слава Богу... До речі, хочу сказати, підписуйтеся на мій канал у *YouTube*. Будь ласка, доєднуйтеся до мого *Telegram*-каналу. Обов'язково підписуйтеся в *Facebook*, друзі! Це дуже важливо. *Instagram* не забувайте, друзі! І *TikTok* – це також важливо.

Я працюю з усіма в усіх соцмережах. Вважаю, це правильно. Ці люди бояться взагалі громадян України. Вони не знають, що їм сказати. А я знаю, що сказати, я працюю з людьми і працюватиму надалі. І «Гончаренко рулить» переїде у Верховну Раду, і буду рулити я тут так, що слава Богу. Ви за це можете не переживати.

Можу лише сказати, що вам, пане Качура, місця не знайдеться в цій програмі, бо, чесно кажучи, не дуже цікаво. Ви станьте більш цікавим, тоді, може, і вас хтось колись кудись запросить.

Дякую (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧА. Олександр Качура, репліка. Але, будь ласка, так, щоб ми швидше завершили обговорення цих питань (*Шум у залі*). Я головую...

Репліка, будь ласка (*Шум у залі*). У вас час іде, я вам дала слово для репліки.

КАЧУРА О.А. Олексію, дякую за виступ. Бачу, що ви прихильник «Квартал 95». Але я хотів би, щоб ви також, користуючись нагодою, подякували «Партії регіонів» за той досвід, який вони вам дали (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Софія Федина, «Європейська солідарність». Ірина Геращенко. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово пані Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановний пане Олексію, я повністю підтримую вашу ініціативу вирвати з м'ясом телефон, який з'єднує зараз парламент з Банковою, тому що це, справді, не філія Банкової. У цьому контексті в мене до вас два запитання.

Перше. Знаєте, ви єдиний народний депутат України, до якого особисто Зеленський спустився зі свого крісла і прийшов у наш сектор щось запитати. Коли ви станете спікером, що ви зробите тут з кріслом Президента? Тому що і звідти можуть йти вказівки?

Друге. Чи не хочете ви запросити на «Гончаренко рулить» Зеленського? Тому що до нього в суспільства дуже багато запитань.

Він і досі не пояснив свою участь в офшорному скандалі. А знаєте, про цього «зеленого офшорного» Президента написали всі світові медіа. Так само він і досі не пояснив своєї позиції стосовно свого кума, друга Жені, керівника «Укрексімбанку», який побив журналістів і, ми так розуміємо, був причетний до

фінансування тероризму. Запросіть і його, будь ласка, на «Гончаренко рулить», тому що пора дати вже...

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую за ваше запитання.

Я можу сказати єдине. Насправді я маю цей класний досвід спілкування з Президентом, коли вперше в історії Президент України спустився в сесійну залу, щоб підійти до мене і сказати, що йому не подобається мій виступ.

Володимире Олександровичу, це лише був початок, усе попереду. Ви за це можете не переживати. То, звичайно, що Президенту треба нагадати, хто він є, за що він відповідає в нашій державі. Бо він, як на мене, давно загубився в тій теплій ванні, яку йому там налили, і там стоїть з душем Андрій Єрмак, і здається, що все гаразд.

У країні все не гаразд. Поки ви розповідаєте, що Україна вже всіх обігнала... У нас шалена інфляція. За рік вдвічі здорожчали цукор, олія, і людям немає, за що це купувати. У нас військовослужбовцям (друзі, військовослужбовцям!) на восьмому році війни не доплачують гроші й не виплачують того, що вони заробили. Це відбувається сьогодні.

Не підвищуються ті соціальні стандарти. Ми найгірша країна у світі щодо темпів вакцинації. Найгірша! Ще раз – найгірша! У нас через це нова хвиля COVID-19. У нас повний хаос і бедлам.

А подивіться, чим водночас займається наша монобільшість. Вона сміється, жартує, зносить одного спікера і заносить іншого спікера, вона не може ніяк поділити посади, хто на якому стільці сидітиме. Справа не в тому, що робити з кріслом Зеленського, а в тому, щоб, нарешті, зрозуміти, що крісло – то не головне, а головне – щось зробити в цьому кріслі. Ось із цим є величезна сьогодні проблема в державі, яку треба виправляти.

ГОЛОВУЮЧА. Михайло Забродський, «Європейська солідарність».

ЗАБРОДСЬКИЙ М.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. Будь ласка, передайте слово Марії Іоновій.

ГОЛОВУЮЧА. Марія Іонова. Будь ласка.

ІОНОВА М.М. Пане Олексію, скажіть, будь ласка, якщо ви обіймете посаду спікера Верховної Ради України, чи ініціюєте ви тимчасову слідчу комісію щодо розкрадання коштів «ПриватБанку», щодо відмивання коштів «ПриватБанку», що саме і розкрила *Pandora Papers*? До цього причетні не лише Президент країни, а й керівник СБУ і перший помічник Президента Зеленського. Дякую.

Тому що це кошти Коломойського, стосовно якого у США вже порушені кримінальні справи.

Дякую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

Ви знаєте, навіть ризикуючи зараз втратити деякі голоси за мою кандидатуру, я хочу сказати, що тільки-но обрали Зеленського, я вивісив такий великий банер, який називався «смертельний поцілунок», пам'ятаєте, Брежнєва і Хонеккера. Це був «смертельний поцілунок» Володимира Олександровича і Ігоря Валерійовича. Це виклик, який є сьогодні перед нашою країною. І *Pandora Papers*, ця скринька Пандори, вкотре нам усім продемонструвала, що це насправді величезна проблема.

Нам потрібна справжня тимчасова слідча комісія стосовно «вагнерівців», щоб, нарешті, не ганьбитися на весь світ, а назвати, коли в нас Президент кожні три місяці змінює свою позицію: не було операції; а, ні, була операція, але не українська; а, ні, була, може, і українська, але Лукашенко про неї дізнався; а, ні, це я сказав Лукашенкові. Він, урешті-решт, дійшов до цього.

Тож, нарешті, треба сказати людям правду, що ж там було. Нам потрібна тимчасова слідча комісія щодо, дійсно, *Pandora Papers*, цієї скриньки Пандори, яку відкрили і показали всьому світові, що Президент, який так нам розповідає про боротьбу з олігархами, насправді без олігархів не може ані Разумкова прибрати... Не може, потрібні олігархи. Гроші не може отримати без них. Не може, там потрібен 41 мільйон доларів, так вони прийшли. Усе робить разом з ними у спільному такому смертельному поцілунку. Це правда, яку ми сьогодні маємо.

Звичайно, що тимчасові слідчі комісії повинні запрацювати. Вони мають дати результат, показати, хто є хто і хто чим займається. А результатом цього, я впевнений, навіть щодо тієї... Вона лише називається «процедура імпичменту», її майже неможливо провести. Але я впевнений, після результатів цих ТСК ми дійдемо і до імпичменту, і ось тоді в країні буде лад.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Слово надається кандидатці на посаду Голови Верховної Ради України – Яні Вадимівні Зінкевич. Будь ласка. Пані Яно, там можна, вам спеціально поставили мікрофон біля трибуни. Будь ласка.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Дякую.

Шановні колеги, хочу насамперед подякувати фракції «Європейська солідарність» за моє висування. Для мене це також стало несподіванкою, думаю, як і для вас, усього лише декілька годин тому.

Зараз я хочу розповісти дещо про себе.

Мене звати Яна Зінкевич. Можливо, частина з вас мене знає. Мені нещодавно виповнилося 26 років. У 2014 році я пішла добровольцем на фронт і створила добровольчий медичний батальйон «Госпітальєри», який очолила. Тоді я, звісно, була набагато молодша, мені було лише 18, але я не змогла сидіти вдома, закриваючи очі на все. Повністю зруйнувала свої плани щодо подальшого навчання, і одразу після школи вирушила на фронт.

Там я зустріла дуже багато людей, які заради своєї країни готові були віддати найдорожче – це життя. Я була однією з цих людей (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Продовжуйте, будь ласка.

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Дякую.

Чесно кажучи, мені дуже хотілося, щоб у цьому залі було більше людей, які так само керувалися б виключно інтересами країни, а не також включали якісь особисті інтереси або амбіції.

Коли я витягувала поранених на фронті, я розуміла, що перемога країни – це коли один за всіх і всі за одного. Мені дуже шкода, що в цьому залі дуже часто панують сварки, розбрат і суцільна боротьба за владу. Ми маємо бути єдині та спільні, тому що перед нами інтереси країни, і вони мають бути для нас найпершими.

Знаєте, мій досвід не завершився на моїй безпосередній участі в бойових діях, керуванню підрозділом та сотнями добровольців. Зараз за моєю спиною і створення успішного комунального підприємства, куди я змогла забрати наших добровольців з фронту, які були абсолютно неадаптовані, не соціалізовані, працевлаштувати і допомогти створити такий заклад, який і тепер, але вже в цивільному житті, допомагає навчати рятувати життя.

Два роки в парламенті також на високій посаді – я займаю посаду секретаря Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Я можу стати, справді, незалежним Головою Верховної Ради, навколо якого не буде політичних інтриг, а лише – інтереси українського народу, Української держави, української армії.

Сьогодні ми стоїмо перед вибором – втратити парламент і зробити його філією Офісу Президента або справжньою незалежною законодавчою гілкою влади, здатною самостійно приймати усі рішення. Наприклад, проголосувати за мою кандидатуру.

Вибачте, що змушена виступати і мене майже не видно. Ця зала абсолютно не пристосована для людей з інвалідністю, і як ви бачите, на жаль, наше представництво як ветеранів, так і людей з інвалідністю, у Верховній Раді є надзвичайно малим.

Я мрію про вільну Україну, Україну рівних можливостей, незалежну захищену державу, в якій важлива думка кожного і кожен має право на майбутнє. А майбутнє кожного українця залежить від нас.

Слава Україні!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Героям слава!

Дякуємо, пані Яно.

Прошу записатися на запитання до пані Яни.

Дмитро Костюк, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Вперше бачу у фракції «Європейська солідарність», справді, порядну людину, тому підтримуватиму вас.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Думаю, тут без відповіді можна.

Галина Третякова, «Слуга народу». Будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Дякую вам за ваш подвиг у 18 років.

Але я хочу все-таки запитати у вас про те, як буде здійснюватися законотворчий процес під час вашого головування? Дуже часто від вашої фракції, від представників, звідки ви вийшли, лунають образи в бік нашої фракції. Наприклад, сьогодні звучало таке дієслово, як «верещать». Скажіть, будь ласка, яка буде ваша реакція відповідно до статей 51, 52 Закону «Про Регламент Верховної Ради України»?

А також хочу поставити таке саме запитання, яке ставила Руслану Стефанчуку, щодо того, чи готові ви впровадити в український Регламент дебати? Коли опозиція об'єднується для того, щоб виступати проти тієї команди, зокрема і Прем'єр-міністра, і міністрів, дебати проводяться за участю політиків, які очолюють політичні посади в Кабінеті Міністрів, і вони мають спілкуватися. Чи ви за те, щоб були дебати і ми менше згадували один одного особисто?

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Дякую, звісно, за підтримку.

Щодо образ і подібного. Я завжди підтримую принципи недискримінації, це для мене особисто важливо з багатьох напрямів (*Оплески*).

Дуже часто, на жаль, в цій Верховній Раді немає єдності й порозуміння між фракціями, незалежно від того, чи це опозиційні фракції, чи фракція монобільшості. Тому, звісно, я не підтримуватиму такі висловлювання, незалежно від того, від кого вони будуть. Це перша відповідь.

Щодо дебатів. Я не проводила ще якусь роботу саме стосовно цього питання, але як експериментальний метод на певний період це достатньо хороша ідея.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Геращенко Ірина Володимирівна, будь ласка, «Європейська солідарність».

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую.

Шановна пані Яно, сподіваюся, зала відчула зараз два абсолютно різні ментальні підходи до висування кандидатів на посаду Голови Верховної Ради.

Дякую вам, що ви зазначили ключове, що Голова Верховної Ради має представляти не фракцію, не партію, а весь парламент, що він має об'єднувати. Ви знаєте, я дивилася на залу і вперше побачила так само серед фракції монобільшості очі, в яких була повага. Для нас це дуже важливо, тому що ви своїм виступом об'єднали залу.

Коли ви станете Головою Верховної Ради, також увійдете до Ради національної безпеки і оборони за посадою. Чи ініціюватимете ви як представниця цієї ради негайне її зібрання, щоб заслухати питання щодо української армії про те, що сьогодні вперше з 2014 року є борг перед нашими військовими – 2 мільярди 300 мільйонів гривень, серед яких, Яно, ми з вами десятки разів разом бували на фронті? Ви знаєте, що вперше є заборгованість навіть за житло.

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Дякую за запитання.

Це, справді, надзвичайно важлива тема. Так, я одразу ініціювала б це зібрання, тому що сама є ветеранкою, нещодавно також відвідувала фронт, і не лише свій підрозділ, а й підрозділи Збройних Сил та інших сил. Відповідно є багато скарг і щодо забезпечення, і щодо певного якісного кадрового підбору. Звісно, мабуть, одне з найболючіших питань – це невиплата тих чи інших премій, а також незакладання підвищення заробітної плати і премій нашим військовослужбовцям.

Впевнена, що зовсім скоро розглядатиметься проект бюджету на наступний рік, що нам варто більше приділяти уваги і закладати більше коштів для наших військовослужбовців. Тому що саме вони є основою того, що ми можемо в повній безпеці перебувати в цьому залі і наші діти, родини вдома. Ми маємо віддавати певну дань цим людям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна, «Європейська солідарність». Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пані Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці! Ми надзвичайно пишаємося якісним складом «Європейської солідарності», найкращу представницю якої ми сьогодні делегуємо на найвищу посаду в цій залі – посаду Голови Верховної Ради України.

Ми переконані, що Яна Зінкевич це те нове обличчя, яке, нарешті, принесе в президію за ці два роки правила високої європейської політичної культури. Серед європейських традицій, серед традицій рівності, про які сьогодні говорила Яна, це питання гендерної рівності. На жаль, у цьому парламенті не раз ми всі були свідками приниження жінок, сексизму, дискримінації. На жаль, це здійснювалося дуже часто від монобільшості, і самі жінки не завжди демонстрували тут, знаєте, таке об'єднання для того, щоб захиститися і захистити від того.

Хочу сказати, що і я, наприклад, сьогодні була об'єктом такого сексизму з боку одного депутата від монобільшості. Яно, як будемо захищатися в європейському парламенті від сексизму і дискримінації?

Дякую.

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Звісно, дотримання норм недискримінації є зобов'язанням кожного нашого депутата. Але насамперед Голова Верховної Ради має це нормувати, спостерігати і дбати про те, щоб ці норми завжди дотримувалися.

Я надзвичайно вітаю те, що в цьому парламенті уже є 20 відсотків жінок проти 11 відсотків, які були в попередньому скликанні. Дійсно, на щастя, нас більше.

Але також хочу зауважити, що так, як і на фронті, у нас дуже поширена тема сестринства. Тобто незалежно від того, які підрозділи, який склад військ, на яких посадах, серед жінок все одно є певного типу солідарність. І нам також буде, шановні дівчата та жінки, справді, набагато легше відстоювати свої інтереси, зокрема завдяки об'єднанню. У цьому немає дискримінації інших категорій, і насамперед ми повинні захищати самі себе. Я також готова це робити, якщо буду Головою Верховної Ради.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Олена Мошенець, «Слуга народу». Будь ласка.

МОШЕНЕЦЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний

виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Пані Яно, з усією повагою до вас, до ваших справ, до ваших подвигів, які були вами зроблені. Але подивилася голосування щодо законопроекту [№ 5599](#) про олігархів, то вас у той день не було.

Чи могли б пояснити українському народу, як саме ви ставитеся до олігархів? Яка ваша особистісна позиція як кандидатки на посаду Голови Верховної Ради? Чи не вважаєте ви, що саме ці олігархи недостатньо зробили для того, щоб не допустити того, що відбувається на сході та що сталося з Кримом?

Дякую.

ЗІНКЕВИЧ Я.В. Дякую.

Насамперед хотіла б одразу ж роз'яснити. Справді, я не була присутня цього і наступного дня у Верховній Раді. Мене викликали повісткою як потерпілу в кримінальній справі до суду, я була в іншому місці. Тому відповідно два дні була відсутня.

Якщо говорити про законопроект щодо олігархів, то насправді ця тема для нас є актуальною і важливою. Ми повинні розуміти, що, на мою думку, олігархами в нашій країні можуть вважатися ті, у кого є монополії, тому що саме монополії є найбільш загрозливими державі. До того ж коли цей законопроект розглядався, чесно кажучи, я в ньому не побачила якоїсь серйозної загрози Ахметову і таке інше. Як на мене, це вважається достатньо нелогічним, і я виступаю за ідею більшого доопрацювання цього законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Яно, за ваші відповіді на запитання.

Будь ласка, Миколо Княжицький. У нас є ще 1 хвилина, вибачте.

Микола Княжицький, «Європейська солідарність».

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановна пані Яно, сьогодні понад 15 тисяч хворих в Україні, понад 300 померли. У нас катастрофічна ситуація з поширенням COVID-19. Ви дуже багато зробили для того, щоб змінити нашу медичну галузь, і знаю, як натикалися на непорозуміння.

Що потрібно зробити парламенту з медициною, щоб, нарешті, цю повну безвідповідальність і нецінування життя людей у нашій країні припинити?

Дякую.

ЗІНКЕВИЧ Я.В. На щастя, найперша зміна, яку нам треба було зробити, – це звільнення попереднього міністра охорони здоров'я Степанова, уже відбулася. Зараз обраний новий міністр – пан Ляшко, який є достатньо компетентним на своїй посаді. Йому вдалося запуснути мобільні пункти вакцинації, завдяки

і нашій підтримці як Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Однак треба розуміти, що в наших громадян, на жаль, досі є певні непорозуміння щодо потреби вакцинації, стосовно того, наскільки вона безпечна, чому їй можна довіряти. Є недовіра загалом до медичної системи.

Тому, звісно, важливо проводити певні комплексні заходи. Просвіта серед населення як з боку Верховної Ради, так і з боку кожного депутата, з боку МОЗ, департаментів охорони здоров'я на місцях.

Надзвичайно важливо, хоча ці норми не є достатньо приємними, але насамперед все-таки проводити, як це правильно назвати, бесіди з нашими сімейними лікарями. Тому що вони є першою ланкою між пацієнтом і можливістю доступу до вакцин.

Треба розуміти, що світова пандемія просто так не піде за рік чи два. Вона поступово згасатиме саме в країнах, у яких понад 80 відсотків вакцинованих громадян.

На жаль, навіть зараз тут, у Верховній Раді, за нещодавньою інформацією, вакциновано всього лише 50 відсотків осіб. Тому на засіданні нашого комітету, зібрання якого запропонував учора, до речі, пан Радуцький, був запропонований проект постанови щодо заборони відвідування Верховної Ради, як і інших державних будівель, невакцинованими помічниками, депутатами, іншими відвідувачами, журналістами, щоб... Так само має бути по всій країні. Тобто створення певного привілею і покращення для вакцинованих, але при цьому не обмежуючи права невакцинованих. Ми розуміємо, так, це може не всім... *(Шум у залі)*.

Хочу наголосити, якщо в нас буде «червона» зона, будь ласка, згадайте минулі роки. Усі заклади працюють, ніхто нікуди не ходить, Верховна Рада і, можливо, ще декілька структур працюють. Але якщо зараз у «червоній» зоні є вакциновані громадяни, їм будуть надаватися привілеї – вони зможуть відвідувати ті чи інші заклади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ми вже обговорили питання стосовно кандидатки на Голову Верховної Ради України пані Яни Зінкевич.

Шановні колеги, я продовжую наше засідання на 15 хвилин. Це те, що я можу зробити.

Зараз ми переходимо до виступів від депутатських фракцій і груп. Тому прошу записатися, будь ласка.

Ірина Геращенко, «Європейська солідарність». Прошу, пані Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, на жаль, Верховна Рада України зараз переживає класичну парламентську кризу, і ми абсолютно щиро хочемо допомогти з неї вийти.

Я щаслива, що зараз більшість з вас відкрили для себе Яну Зінкевич, яку ми знаємо з 2014 року і яка, справді, може допомогти з гідністю вийти з того кошмару, куди зайшов цей парламент. Верховна Рада України насправді має демонструвати, що це незалежна державна інституція, що це фундамент демократії, тих змін в Україні, до яких ми прагнемо. Україна має стати європейською, незалежною, демократичною і сильною державою, якщо ми будемо насамперед тут служити, справді, народу, а не партійним інтересам.

Яна здатна об'єднати парламент, демонструвати нову політичну культуру, те нове, чого так чекали виборці два роки тому, те, у що вони повірили. Яна дуже скромна людина, і вона не сказала про себе ще кілька дуже важливих фактів.

Яна нагороджена орденом «За заслуги», орденом «За спасіння життя», тому що за нею і за «Госпітальєрами», дійсно, тисячі врятованих життів наших військовослужбовців. Ви знаєте, парламент сьогодні потребує порятунку і душі багатьох тут присутніх так само потребують порятунку. Давайте дамо цей шанс.

Тут обговорювалися інші кандидатури. Я дозволю собі сказати, що також свого часу займала високе місце в президії. Першою моєю заявою, після того як парламент попереднього скликання дав мені честь стати Першою заступницею Голови Верховної Ради України, була заява щодо відмови від охорони. Я стала першою віце-спікеркою, яка відмовилася від охорони. На жаль, мій наступник перше що зробив – повернув собі охорону. І ось у цьому насправді два абсолютно ментальні підходи до того, яким має бути політик і як має розвиватися українська політика.

Ми за європейську, відкриту, сучасну, рівну, без дискримінації, де поважають опозицію, де є свобода слова, політику. Ви, на жаль, сьогодні демонструєте, що готові забути про гідність і честь, про те, що в цьому парламенті є місце для дискусій, що тут можуть критикувати, уявіть собі, навіть Президента. Тому що сьогодні його критикують на базарах і в метро, в армії і в лікарнях. А ми представляємо не Банкову, не партії, а передусім народ, який нас сюди обрав. Давайте дамо демократії, Революції Гідності прорости тут коренями і зробимо спікером Верховної Ради гідну і найкращу серед нас, єдине справжнє тут нове обличчя за своїми принципами – Яну Зінкевич. Вона, повірте мені, зможе захистити Регламент і парламентаризм (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Володимир Мороз, «Опозиційна платформа – За життя».
Будь ласка.

МОРОЗ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Передайте, будь ласка, слово Шуфрічу Нестору Івановичу.

ГОЛОВУЮЧА. Несторе Івановичу Шуфрич, вам передають слово. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, вельмишановна пані головуюча. Я чемно звернувся, коректно? Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже коректно.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги! Ну, по-перше, отдельным Алексеям. Вы знаете, после того, как человек в городе Одессе в горсовете создавал фракцию имени Януковича... *(Шум у залі)*.

ГОЛОВУЮЧА. Українською мовою, будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. ...А потім когось вчить послідовності і ще нагадує саме від цієї політичної сили про якісь офшори, ну, краще б мовчало. Ну, каюсь, є такий гріх – пригріли. Але й віддали *(Оплески)*.

До речі, зрікся Януковича, учора зрікся вже й Порошенка. Не знаю, як вони там розберуться між собою. Було таке, Петре Олексійовичу? Так-так, обов'язково, я прошу прокоментувати все, що він говорив, – це мені цікаво.

Шановні колеги, я скажу відверто, у мене зараз два відчуття. Перше – я мав би радіти, тому що вперше ми бачимо реальний розкол у «зеленому полі», у Зе-команді. Ви побачите його наслідки. Які вони будуть – то вже залежить від Дмитра Разумкова. До речі, я хочу подякувати йому за те, що він з нами працював. Але я проти цинізму.

Пане Сергію (не бачу його), ви там говорили про нашого колегу і друга Медведчука, про телеканали. Так саме ви жили на цих телеканалах, ви ж звідти не виходили. Коли всі канали вам були закриті, саме ви і ваша команда там відстоювали свою позицію. Чесно кажучи, я «плакав», коли ви привітали Дмитра Разумкова в наступному скликанні парламенту. Але після вашого сьогоднішнього голосування, я чомусь так думаю, ви будете бачити Разумкова по телевізору або з балкона, але не з цієї зали. Тому давайте без цинізму.

Я завжди з повагою ставлюся до своїх опонентів, які є опонентами. Я завжди засуджував поліцаїв. І ви знаєте, люди, які зраджують своїх, а потім заради вислужування гавкають на своїх бувших партнерів і однодумців... Такі люди просто сволота, і з такими нам не по дорозі. Я – за принципи, навіть своїх опонентів, і засуджую будь-яку безпринципність.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Сергій Соколов, фракція «Батьківщина». Будь ласка, пане Сергію.

СОБОЛЄВ С.В. Мене не дивує, що попередник не згадав Президента Зеленського, який своїм рішенням закрив ці канали. Що таке? Що сталося?

Але згадав мій виступ, де я чітко сказав: якщо особа звинувачується в державній зраді або у фінансуванні тероризму, рішення суду немає (я не суддя і не прокурор), не може бути такого запобіжного заходу. Тому, будь ласка, слухайте, і це моя принципова позиція незалежно від того, який канал не був би і кого б не підтримував.

Щодо сьогоднішнього питання. Думаю, що, можливо, вперше за 30 років ми підійдемо до питання обрання спікера, не виходячи з того, чий за політичними розкладами він є, а виходячи з того, які завдання є перед парламентом.

Допоки в Регламенті не буде відновлено цілого розділу, який стосується порядку роботи опозиції, порядку роботи більшості, у нас ніколи не налагодиться робота в парламенті. Ми приймали цей розділ, коли були в опозиції. Ми тоді надали можливість: перший віце-спікер – від опозиції, бюджетний комітет – від опозиції, Комітет з питань свободи слова – від опозиції, регламентний комітет – від опозиції.

Але прийшов Янукович, якого тут лише хвалили, і цей розділ було викинуто взагалі із Закону «Про Регламент Верховної Ради України». Чому його не відновлено? Чому сьомий рік, а цей розділ не відновлений? Як може працювати парламент у таких умовах? Це перше запитання.

Друге – це питання, власне, Голови Верховної Ради. Це той, хто повинен об'єднати цей зал, незалежно від політичних поглядів заради одного – це ухвалення рішень, які повинні бути зважені з усіх боків, де повинен бути почутий голос кожного, чому не можна ухвалювати ті чи інші рішення, чому ця поправка краща, ніж інша. І тоді відпаде само собою питання спаму, питання закидів, чому ті чи інші поправки є такими.

Саме тому, вислухавши всіх претендентів, я вважаю (і ми порадилися у фракції), що найкращий претендент – це Яна, яка зможе, виходячи зі свого життєвого досвіду, зі свого розуміння організації парламенту, організувати саме так цю роботу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Михайло Лаба, «Слуга народу». Будь ласка.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, фракція політичної партії «Слуга народу» визначилася з наступним спікером – доктор юридичних наук, академік Руслан Стефанчук.

Прошу перейти до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ну, ми до голосування сьогодні навряд чи перейдемо.

Репліка. Будь ласка, Петре Олексійовичу Порошенко. Обов'язково ще надам слово.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановна пані головуюча! Шановні колеги! Хочу наголосити, коли п'ята колона і вірна шавка Путіна тьвкає на нашу політичну силу – це яскраве підтвердження, що ми все робимо правильно, приймаємо правильні рішення і рухаємося в правильному напрямку.

Але я хочу окремо наголосити, що на сьогодні додатково до хаосу, в якому опинилася країна – в економіці, енергетиці, пандемії, обороні, зовнішній політиці, зруйнована міжнародна коаліція, яку створила наша команда, – додалася парламентська криза.

Я закликаю всіх, хто є в цьому залі, спокійно і виважено прийняти рішення на підтримку Яни Зінкевич, бо ви побачили її новою саме зараз.

ГОЛОВУЮЧА. Володимир Арешонков, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

АРЕШОНКОВ В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 64, Житомирська область, самовисуванець). Шановна пані головуюча! Шановні колеги! Депутатська група «Довіра» уважно вивчила ті матеріали, які представили кандидати, вислухала основні програмні засади. Ми визначаємо, що, безперечно, серед кандидатів і претендентів є і яскраві, потужні політики, є високоморальні й високодостойні претенденти. Але якщо виходити виключно з професійної точки зору і враховуючи ту ситуацію, яка склалася, що все-таки існують певні суперечності в організації роботи між представниками різних фракцій, політичних груп і що нам ще надзвичайно багато треба буде попрацювати над тим, щоб досягти справжнього розуміння консенсусу, толерантності у взаємовідносинах, у плані підготовки і прийняття надзвичайно важливих законотворчих документів, якщо сумарно врахувати ці всі наші вимоги і побажання, ми вважаємо, що найбільш підходяща кандидатура – це пан Руслан Стефанчук.

Я хочу підкреслити, що він працював над поверненням тих розділів до Регламенту, які сьогодні згадували. Йдеться про вилучені у свій час розділи X, XI, у яких говорилося про діяльність опозиції, коаліції у Верховній Раді. Сьогодні він працює над напрямками поновлення міжнародних відносин.

Ще раз підкреслюю, враховуючи всі ці обставини, депутатська група «Довіра» голосуватиме за пана Стефанчука.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Усі бажаючі виступили від депутатських фракцій і груп, шановні колеги? На голосування ще рано ставити. У нас ще є виступи народних депутатів, тому ми продовжимо обговорення цього питання завтра.

А зараз оголошується пленарне засідання закритим.

Нагадую, що о 16 годині позачергове засідання, усіх чекаємо тут, і завтра продовжимо обговорення цього питання.

Дякую.